...ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

№ 257 (8164)
НОЯБРИИН 1
ЧЕТВЕРГ
1956 он

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

Сэн 20 мүнгэн.

Бүхы оронуудай ажалшад! Дайн сэрэгые зайсуулжа болохо, зайсуулха хэрэгтэйшье! Дайнай аюулда эсэргүү, эб найрамдалай түлөө, арадуудай хоорондын харилсаа холбооной түлөө тэмсэлэй тугые улам дээшэнь үргэе!

(Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 39 жэлэй ойдо зорюулагдаһан КПСС-эй ЦК-гэй Уряануудһаа).

СОВЕТСКЭ СОЮЗ АФГАНИСТАН ХОЁРОЙ ХООРОНДОХИ ХАНИ БАРИСААНАЙ МИТИНГ

...СР соогуур ябаһанаа Москва ...а ерэһэн хани хүршэ афган ... эльгэмэлнүүд октябриин 29- ...олицын ажалшадай олон тоо- ...үлөөлэгшэдтэй уулзаба. Сою- ... Байшангай Колонно зал соо ...г болоо. Энэ митинг Советскэ ... Афганистан хоёрой хани ба- ...нда зорюулагдаһан байна. Эб ...далай хэрэгые аршалан хам- ..., өөрынгөө бэеэ даанхай ... бэхижүүлхэ политика бэе- ... байгаа орондо советскэ ... тон ехээр талархадаг байһа- ...хин тодоор харуулаа.

... соо фабрика, заводуудай хү- ...эришэд, наука, культурын ...буулагшад, ниитын органи- ...удай түлөөлэгшэд суглараа. ... дээгүүр хүхэ бүд дээрэ пуш- ...ород хэлэнүүдээр иигэжэ бэ- ...: «Бүхы дэлхэй дээрэ эб най- ...лай мандахын тулада советс- ...ганска хани барисаан хүгжэ- ...хижэжэ байг лэ!»

...ганистанай Премьер-Министр Мухаммед Дауд, афганска Правительствын делегациин гэшүүд, мүн нүхэд Н. А. Булганин, В. М. Молотов, М. З. Сабуров, Н. С. Хрущев, Д. Т. Шепилов болон Е. А. Фурцева президиумдэ һууба. Тиихэдэнь митингдэ хабаадагшад тэдэниие халуунаар амаршалаа.

Афганистанһаа СССР-тэ байгаа Посол Гулям Яхья Тарзи, СССР-һээ Афганистанда байгаа Посол М. В. Дегтярь. СССР-тэ томилогдоһон хэдэ хэдэн дипломатическа түлөөлэгшэдэй толгойлогшод тэндэ байлсаба.

Ажалшадай депутадуудай Московско городской Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Н. И. Бобровников митинг нээбэ.

—Советскэ правительствын уряалаар манай хани хүршэ Афганистанай Правительствын делегаци орон доторнай ерээд байна, — гэжэ Н. И. Бобровников хэлээ.—Делегациие толгойлогшо — Афганистанай Премьер-Министр Мухаммед Даудые, афганска Правительствын делегациин гэшүүдые Москвагай ажалшадай үмэнэһөө халуунаар амаршалхыемни зүбшөөгыт.

Зал соо сугларагшад удаан альга ташажа, айлшадые, тэдэнээр дамжуулан бүхы афган арадые амаршалба.

Манай орондо Афганистанай Правительствын делегациин ерэһэн ябадал манай хоёр ороной хоорондохи хани барисаанай, ажал хэрэгэй харилсаа холбооной үргэдэн бэхижэжэ байһые дахин гэршэлнэ гэжэ Н. И. Бобровников үргэлжэлүүлэн хэлэнэ. Делегациин гэшүүдэй советскэ хүнүүдтэй уулзаһан уулзалганууд афган ба совет арадуудай хоорондохи хани барисаае хаа хаанагүй эли тодоор харуулаа.

Н. И. Бобровников митинг нээгдээ гэжэ соносхобо, Афганистанай болон СССР-эй Гүрэнэй гимнүүд ханхинаба.

«Улаан Пролетари» гэжэ заводой токарь В. Ф. Шумилинда үгэ үгтэнэ.

Нүхэр В. Ф. ШУМИЛИНАЙ хэлэһэн үгэ

...ганистанай хүндэтэ господин ...ьер-Министр Мухаммед Дауд, ...тэ айлшад!

... митингдэ хабаадагшадай, Москва городой бүхы ажалша- ...үмэнэһөө танда халуун баяр, зүрхэнэй амар мэндэ хүргэ- ... зүбшөөгыт. **(Альга ташал-...**

... москвагайхид, бүхы советскэ ...дэл адляар хүндэтэ айлшад ...рай, ахадүү афган арадай ...элнүүдэй манай орондо ерэ- ...гаа ехэ баяр баясхалантайгаар ... угтаабди.

...ай оронуудай хоорондо үнин- ...ойшо үнэн зүрхэнэй хани ба- ... тогтоогдонхой. Энэ хани ба- ... хоёр гүрэнэй хүршэ ёһоор ... һууха жэшээ болоно.

... хани барисаанай үндэһэ һуу- ... Агууехэ Октябрьска социа- ...ческэ революциин һүүлээр бии ... Манай орон дэлхэй дээрэ ан- ...рүүн Афганистанай бэеэ даан- ...айдалые мэдэржэ, тэрээнтэй ...матическа харилсаа тогтооһон ... Энэнь хариин богоолшолго- ...эртүү сүлөөрэлгын үнэн зүб ...ээ афган арадай хэхэдэ ехэ ...лгэ болодог һэн.

...эһээ хойшо олон жэл үнгэ- ... үе соо манай хани барисаан ... бэхижээ.

...ай орондо Совет гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэд нүхэд Н. А. Булганинай, Н. С. Хрущевой ошожо ерэһэн, мүн манай орондо хүндэтэ Мухаммед Дауд Танай ерэһэн ябадал Советскэ Союз Афганистан хоёрой хоорондо үнэн зүрхэнэй хани харилсаанай тогтоод байһые харуулна.

Коммунистическэ партиин XX съезд манай ороной ажабайдалда гайхамшагта ехэ событи болоһон байна. Мүнөөшье совет арад тэрэ съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө, зургаадахи табанжэлэй түрүүшын жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө шэн зоригтойгоор ажаллана.

Арба гаран жэл соо минии хүдэлмэрилжэ байгаа «Улаан Пролетари» гэжэ станок бүтээлгын заводойхидшье амжалтатайгаар хүдэлмэрилнэ. Станок бүтээхэ арба һарынгаа түсэбые бидэ октябриин нэгэн багта дүүргээбди. Би энэ үе соо хоёр жэл хахадай нормо дүүргээб. Манай заводто бүри нарижуулагдаһан станогууд ашаглалгада оруулагдажа байна. Заводоймнай продукци дэлхэйн олохон оронуудта эльгээгдэнэ. «Улаан Пролетари» заводой бүтээһэн станогуудай Афганистандашье хүдэлмэрилжэ байхада бидэндэ аятай һайн байна.

Советскэ хүнүүдэй хэдэг ажал хүдэлмэриин гайхамшаг ехэ үрэ дүн харагдажа байна. Жэл бүри манай Эхэ орон улам һалбаран мандажа, манай ажабайдал бүри һайжаржа байна.

Советскэ хүнүүдэй бүхы хүсэл бодолынь эб найрамдал тээшэ хандаһай.

Манай арад Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын гадаадын политикые, эб найрамдалай болон арадуудай хоорондохи хани барисаанай политикые эдэбхитэйгээр дэмжэнэ.

Бандунгска конференци дээрэ абтаһан шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэдэ эб найрамдалда дуратай афган арадайшье эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, эб найрамдалай хэрэгтэ өөрынгөө туһа нэмэри оруулжа байһандань бидэ баясанабди.

Афганистанай арадуудта хани ёһоной амар мэндыемнай хүргыт, эхэ оронойнгоо экономическа болон культурна хүгжэлтэдэ амжалта туйлахыень хүсэһэн эрхим һайн хүсэлыемнай тэдэ арадуудта дамжуулыт гэжэ хүндэтэ Премьер-Министр Таниие гуйнабди.

Советскэ хүнүүд афган арадай үнэн сэхэ, һайн һаналтай хани нүхэдынь гээшэ гэжэ тэрэ арадай этигэхэдэнь болоно.

Советскэ Союзай болон Афганистанай арадуудай хоорондохи бата хани барисаан мандаха болтогой! **(Альга ташалга).**

***

Академик Н. Н. Семенов үгэ хэлээ.

Нүхэр Н. Н. СЕМЁНОВОЙ хэлэһэн үгэ

...етскэ Союз Афганистан хоёрой ...оорондо тала губинууд, саһа- ...ндэр хада ууланууд байдаг. ... тэдэ тала губинууд, хада ...ууд хани нүхэдэй харилсаа- ...айхада һаад тойбо болохо аал? ... Булганин Хрущев хоёрые ... арадай хүндэтэйгөөр угтажа ... хойшо жэлшье үнгэрөөгүй ..., бидэ Афганистанай эрхэ ... дуратай арадай эльгэмэл- ...—Премьер-Министр Мухам- ... Даудые, афганска делегациин ... гэшүүдые үнэн зүрхэнһөө ...алхын тулада мүнөөдэр энэ ... соо суглараад байнабди. **(... ташалга).**

...ай оронуудай хоорондохи ха- ...рисаанай, харилсаа холбооной, ... саг соо оршожо туршалга ... гараһан хани барисаанай ... үдэртэ бэхижэжэ байһые ...эһэдөө харанабди.

...ай хани барисаан саг зуурын ... болоһон үзэгдэл бэшэ юм. ... барисаан манай оронуу- ...ууланайнь эб найрамдал, бү- ...итын аюулгүй байдал хүсэ- ...эн зүрхэнэй, арюун нангин ...эрмэлзэлгэдэ үндэһэлдэг.

... тэгшэ эрхын, эрхэ сүлөөгөө, ...альна бэеэ даанхай байда- ...үндэлэлгын бата гол ёһонууд ... алиндамнайшье үнэтэй ... Гүрэнэй болон политическэ ...нүүдэймнай ондо ондоо ...шье, Советскэ Союз Афганис- ...оёрой хоорондохи хани бари- ... хоёр гүрэнүүдэй амгалан ...эргэ оршолгын, хани хүршэ ... харилсаа холбоотой байлгын ...до жэшээ болоно.

...анистан бэеэ даанхай, эб най- ...лда дуратай гадаадын полити- ...нейтралитедэй ба сэрэгэй бүлэглэлнүүдтэ хабаадалсахагүй политикые бэелүүлнэ. Энэ политикыень советскэ хүнүүд ехээр сэгнэнэ.

Һайн сэдьхэлтэ афган арадай эрхэ сүлөөдэ дуратай байдагые, өөрынгөө ороной бэеэ даанхай байдалай түлөө олон зуун жэлдэ тэмсэжэ, афганецуудай харуулһан омогорхол ба дура зоригые советскэ хүнүүд ехээр сэгнэдэг.

Бэеэ даагаад хүгжэһэн жэлнүүдтэнь Афганистанда наука, техникын болон культурын талаар туйлагдаһан хүгжэлтые ажаглахадамни намда, советскэ хүндэ, эрдэмтэдэ аятай һайн байна. Энэ орон дотор хэдэ хэдэн промышленна предприятинууд байгуулагдаа, Наукануудай академи, университет, педагогическа институт болон культурын бусад эмхи зургаанууд эмхидхэгдээ, правительствонь национальна экономикоёо хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб зохёогоо.

Өөрынгөө хани хүршэ гүрэндэ манай ороной һайн сэдьхэлээр туһалдаг туһаламжань Советскэ Союзай, Афганистанай хани барисаае, харилсаа холбоое элеэр харуулна. Советскэ мэргэжэлтэдэй туһаламжаар промышленна хэдэ хэдэн предприятинууд, харгынууд, уһалууриин түхеэрэлгэнүүд байгуулагдана. Бидэнэр Кабулда физико-химическэ лаборатори түсэблөөд, һаяар барижа эхилхэ байнабди.

Бидэ, советскэ эрдэмтэд, Афганистанай экономико болон наукын хүгжэхэдэ үнэн зүрхэнһөө баясанабди, манай хани хүршэ, афган арадай хүгжэхэ хэрэгтэ бүхы шадалаараа туһалхабди.

Һүүлэй үедэ манай оронуудай наука, культурын ажал-ябуулагшадай хоорондохи холбоо барисаанай бэхижэһэндэ бидэ үнэн зүрхэнһөө баясанабди. Манай оронуудай хоорондохи культурна болон научна харилсаанууд улам үргэдэн бэхижэхэ гэжэ найданаб. Советскэ эрдэмтэд байгаали тухай гэгээрэл Афганистанда дэлгэрүүлгэдэ, зохихо научно-шэнжэлэлгын институдуудые, лабораторинуудые эмхидхэхэдэ бодото туһаламжа хүргэхөөр бэлэн байна.

Кабулай университедэй ректорэй (Московско университедээр ябахадаа) гуйһан гуйлтын ёһоор, Кабулда хэдэ хэдэн приборнууд, аппарадууд эльгээгдэһэн, тэдэниие тодхохын тула туһаламжа үзүүлэгдэһэн байна. Кабулай эрдэмтэдэй гуйһан гуйлтын ёһоор, Московско университет һаяхан Кабулда Советскэ Союзай ургамалнуудай суглуулбари, бишыхан геологическа коллекци эльгээгээ.

Манай университедые һонирхон анхаралтайгаар хараһан господин Мухаммед Даудай бидэнтэй уулзахада Москвагай университедэй профессорнууд, багшанар бултадаа баясаабди.

Би өөрөө, мүн намтай хүдэлмэрилдэг бүхы профессорнүүд манай университедэй лабораторинуудта, манай университедтэ Афганистанай студентнүүдые харадаг һаа ехэ баярлаха байгаабди, тэдэндэ өөрынгөө эрдэм һургаалые, научно-шэнжэлэлгынгээ арга дүршэлые дамжуулхын тула бүхы хүсөөрөө оролдохо байгаабди гэжэ Москвагай Университедэй профессор байһан туладаа би хэлэхэ байнаб. Манай орондо Афганистанай Премьер-Министр Мухаммед Даудай ерэһэниинь Советскэ Союзай болон Афганистанай хоорондохи хани ёһоной харилсаа хүгжөөхэ хэрэгтэ бүри ехэ туһа нэмэри болохо байна.

Манай хүндэтэ айлшадые—Премьер-Министр Мухаммед Даудые болон тэрээнтэй хамта ябалсагшадые үнэн сэдьхэлһээ дахин амаршалхыемни зүбшөөгыт. Манай Эхэ ороной столица — Москвагай олониитэ зоной үмэнэһөө афган арадта зол жаргалтай ябахыень, һалбаран хүгжэхыень хүсэнэб. Советскэ Союзай болон Афганистанай хоорондохи хани барисаан, харилсаа холбоон хоёр оронуудай аша туһада, бүхы дэлхэй дээрэхи эб найрамдалай аша туһада хүгжэжэ, бэхижэжэ байг лэ! **(Альга ташалга).**

Афганистанай Премьер-Министр Мухаммед ДАУДАЙ хэлэһэн үгэ

Дээдэ тушаалта Премьер-Министр, эндэ байгаа хүндэтэ господинууд!

Энэ баясхалантай үедэ танай дунда байһандаа ехэ баяртай байнаб. Зохид һайн энэ уулзалга ямар үедэ болооб гэхэдэ, би Танай агууехэ, гоё һайхан ороной зарим газараар ябаха аргатай байгааб, мартагдашагүй һайн юумэнүүдые хаража баясаад, Москва бусажа ерэбэб. Намайе, минии нүхэдые энэ аяншалгымнай үедэ үнэн зүрхэнһөө, ехэ хүндэтэйгөөр угтаа. Энэнь бидэнэй сэдьхэл зүрхые ехээр хүдэлгэн уяруулаа, энээниие бидэ хэзээшье мартахагүйбди.

Оюун сэдьхэлэй талаар өөһэдтөө тон шухала ямар юумэ ажаглаабибди гэбэл, Советскэ Союзай арадууд, нацанууд Афганистанда хани ёһоор, үнэн зүрхэнэй мэдэрэлтэйгээр хандана. Мүн афган арадшье Советскэ Союзай арадуудта иимэл һайнаар хандадаг юм. **(Альга ташалга).** Советскэ республиканууд дотор бидэндэ хани ёһоной мэдэрэлтэйгээр хандаа, тиин энээн тухайдань ехэ һайнаар һанажа ябахабди, энэ мэдэрэлыень афган арадта дамжуулхабди. Афганецууд хани ёһоной, үнэн зүрхэнэй энэ мэдэрэлые сэгнэдэг гэжэ найданаб.

Афган арад Советскэ Союзтай үнинэй хани барисаатай болонхой. Түүхын бүхы үе шатануудта энэ хани барисаан үнэн зүрхэнэй, бэе бэедээ этигэлсэлтын, бэе бэеэ хүндэлэлтын үндэһэ һуури дээрэ хододоо бата бэхи зандаа үлэдэг байгаа. Афганецууд манай оронуудай хоорондохи хани барисаае үргэлжэлүүлхэ ба бэхижүүлхэ гэжэ оролдодог байгаа, оролдоношье. Афганистанай правительствын ба манай хани хүршэ орон—Советскэ Союзай правительствын хоорондо тогтоотдоһон һайн харилсаануудынь алишье талаһаа дэмжэгдэдэг арюун нангин энэ мэдэрэлдэ үндэһэлнэ.

Бидэнэр бүхы дэлхэйдэ зол жаргалай, амгалан байдалай хангагдахые хүсэн, эрмэлзэнэбди. Хүн түрэлтэн иимэ байдалтай байхаяа угаа ехээр хүсэнэ. Мүнөө дэлхэйн арадууд хуулита ёһоной энэ хүсэлөө хангаха гэжэ хэзээ хэзээнэйхиһээ ехээр эрмэлзэнэ. Афганистан болбол өөрынгөө национальна эрилтэнүүдые хангахын тула амгалан байдалда, уласхоорондын аюулгүй байдалда оршохоёо, мүн энхэ тайбанаар, жаргалтай һайнаар бүхы хүн түрэлтэнэй һуухые хэнһээшье ехээр хүсэнэ. Эгээл иимэһээ Афганистан бүхы арадуудтай эбтэй байхаяа үнэн зүрхэнһөө хүсэнэ, бүхы дэлхэйн арадууд болон нацануудтай дүтэ, хани ёһоной, үнэн сэдьхэлэй харилсаатай байхаяа эрмэлзэнэ.

Москвада түрүүшынхеэ ерэхэ үедөө Бандунгска конференцидэ хабаадалсаһан гүрэнүүдэй хүндэтэ түлөөлэгшэдэй эмхидхэһэн уулзалганда байлсаха золтой байгааб. Энэ уулзалгые һанахадаа, Бандунгска конференци Азиин болон Африкын арадуудай ниитэ хүсэл эрмэлзэлые гэршэлэн харуулаа гэжэ хэлэхэеэ хүсэнэб. Газар дэлхэйн бүхы хүнүүд бэе бэеэ хүндэлэлсэлгын, бэе бэедээ этигэлсэлгын үндэһөөр арадуудай ба нацануудай хоорондо хани ёһоной харилсаа тогтоохоёо, мүн эб найрамдал, амгалан байдал бэхижүүлхээ хүсэдэг афган арадай хүсэл эрмэлзэлые дэмжэнэ. Энээндэнь манай арад ехэ баясхалантай байна гэжэ эли тодоор мэдүүлхэеэ хүсэнэб.

Афганистан уласхоорондынгоо политика бэелүүлхэдээ нейтральна байха ябадал баримталдаг ба бүхы дэлхэйн арадуудтай, нацануудтай үнэн сэдьхэлэй хани барисаа тогтоодог байна. Энэ хадаа афганецуудай заншалта политика мүн. Тиин тэдэнэр энэ политикаяа олохон событинуудһаа дулдыдангүйгөөр баримталан бэелүүлжэ байгаа, саашадаашье бэелүүлхэ байна.

Афганистанай политика ООН-эй Уставта, мүн тэрэшэлэн Бандунгска конференциин ёһо гуримуудта үндэһэлдэг. Эдэнь Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин ёһо гуримуудтай зохилдон тааралдадаг юм.

Дэлхэйн угаа ехэ событинууд заншалта энэ политикадамнай һаад хохидол ушаруулжа шадаагүй, тиин энээниие Афганистан эб найрамдалай түлөө, дэлхэйн бүхы оронуудтай һайн харилсаатай байхын түлөө өөрынгөө арадай хэдэг тэмсэлэй ехэхэн амжалта мүн гэжэ тоолоно. Афганистан энэ политикаяа саашадаашье бэелүүлхэ юм.

Афганистан Советскэ Союз хоёрой хани барисаан энэ политикые үндэһэ болгоно, саашадаашье энэл ёһоороо үргэлжэлхэ байна.

Мүнөө үедэ дэлхэйдэ уласхоорондын болон дэлхэйн хэдэ хэдэн бэрхэшээлнүүд тохёолдоод байна. Афганистан эдэ асуудалнуудай шиидхэгдэхые хүсэнэ. Тиин заагдаһан асуудалнуудые шиидхэхэ эрхим һайн арга гэбэл, бэе бэеэ ойлголсолго, хани ёһоной хэлсээнүүд болоно. Бидэнэр өөһэдынгөө асуудалнуудые шиидхэхэдээ энэ хараа шугамые хододоо баримталдаг байгаабди, таагүй юумэнэй болоһон дээрэһээ ехэ сошордолгодо ороод байгаа дэлхэйн арадууд ба оронууд мүн лэ энэ замые шэлэжэ абаха бэзэ гэжэ найданабди. Тиимэ зам шэлэхэ гээшэ бүхы дэлхэйн ехэшье, багашье арадуудта тон шухала юм.

Эрхэ сүлөөе, илангаяа арадуудай болон нацануудай эрхэ сүлөөе хүндэлхэ гээшэ бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал сахиха хэрэгтэ шиидхэхы удхашанартай тон шухала нүхэсэл болоно. Ондо ондоо оронуудай хоорондо энэ ёһо гурим бэелүүлгэтэй холбоотойгоор тарадаг түгшүүрил хадаа мүнөө тохёолдоһон байдал тухай бодожо үзэхые баадхана, сошордонги байдалда хүргэнэ. Африкын Хойто зүгтэ, Дунда Зүүн зүгтэ, мүн дэлхэйн бусад газарнуудта тохёолдоһон байдал хадаа эб найрамдал, амгалан байдал хүсэдэг хүн бүхэнэй һанаа зобооно.

Үнэн зүб, тэгшэ эрхэтэ байдалай үндэһөөр, мүн бэе бэеэ ойлголсохо, бэе бэедээ һайниие хүсэхэ артаар эдэ асуудалнуудай шиидхэгдэхын тулада бүхы дэлхэйн гүрэнүүд, илангаяа агууехэ гүрэнүүд шадалаараа оролдохо бэзэ гэжэ найданабди.

Арадуудта болон нацануудта эрхэ сүлөө олгон хамгаалха ябадалда агууехэ гүрэнүүд ямараар ханданаб, тэрээгээрнь бүхы дэлхэйн бата арадууд эдэ гүрэнүүдэй политикые сэгнэдэг юм. **Афганистан өөрынгөө ээлжээндэ энэ ёһо гуримай үндэһөөр элдэб оронуудай политикые сүлөөтэйгөөр сэгнэдэг байгаа.**

Манай хани, хүршэ оронуудай хоорондохи эбтэй һайн харилсаан афган арадые баясуулна, иимэ харилсаае манай арад сэгнэнэ гэжэ Советскэ Союз Афганистан хоёрой хани барисаанда зорюулагдаһан энэ митинг дээрэ мэдүүлхыемни зүбшөөгыт. **(Альга ташалга).**

Афганистан хадаа бүхы дэлхэйн арадуудай болон нацануудай хоорондо иимэ хани ёһоной, һайн харилсаа тогтоохые хүсэнэ.

Эндэ һуугшадай элүүр мэндэ ябахын түлөө, Советскэ Союзай арадуудай зол жаргалтай байхын түлөө, дэлхэйн бүхы оронуудай жаргалта һайн, амгалан байдалтай байхын түлөө зальбарнаб! **(Альга ташалга).**

Арадуудай ба нацануудай хоорондохи хани барисаан бата бэхи байхань болтогой!

Афганистан Советскэ Союз хоёрой хани барисаан хэтэ мүнхэдөө оршожо байхань болтогой! **(Бултадаа хүл дээрээ бодоно, нэрьемэ альга ташалга болоно).**

***

Һүүлээрнь нэрьемэ альга ташалгаар угтагдан, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин үгэ хэлээ.

Москва. УЛААН ТАЛМАЙ.

ТАСС-эй фотохронико.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. БУЛГАНИНАЙ хэлэһэн үгэ

Хүндэтэ айлшад!

Нүхэдүүд!

Советскэ Правительство, совет арад Афганистанай правительствые толгойлогшо дээдэ тушаалта Премьер-Министр Мухаммед Даудай, мүн тэрээнтэй ябалсагшадай манда ерэһые ехэ баясхалантайгаар тэмдэглэжэ байна.

Советскэ Правительствын үмэнэһөө, эндэ суглараһан Москвагай ажалшадай түлөөлэгшэдэй ба бүхы совет арадай үмэнэһөө хүндэтэ айлшадые үнэн зүрхэнһөө амаршалнаб, манай орон тухай хани ёһоной үгэнүүдые хэлэһэнэйнь түлөө господин Премьер-Министр Мухаммед Даудта баяр баясхалан хүргэнэб. **(Альга ташалга).**

Советскэ Союз Афганистан хоёр үнинһөө хойшо бата хани барисаатай байдаг юм. Энэ хани барисаан Совет гүрэнэй тогтоһон түрүүшын жэлнүүдтэ бии болоо. Тэрэ үедэ манай арад дотоодын революцида харша хүсэнүүдтэ эсэргүүгээр, мүн империалистическэ интервентнүүдтэ эсэргүүгээр шанга тэмсэл хэжэ байгаа. Тэрэ үедэ афган арад колонизаторнуудта эсэргүүсэн баатарлигаар тэмсэжэ, бэеэ даанхай, эрхэ сүлөөтэ байдалаа туйлаа һэн.

Манай оронуудай хоорондохи хани ёһоной харилсаан 1921 оной февралиин 28-да баталагдаһан мэдээжэ Советско-Афганска Договор дотор харагдаа бэлэй. Энэ хадаа агуухэ гүрэнтэй Афганистанай баталһан адли тэгшэ эрхэтэ анха түрүүшын Договор мүн байгаа.

Саашанхи бүхы жэлнүүдэй туршада манай хоёр гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаан бэхижэжэ, амжалтатайгаар хүгжэжэ байгаа. Хоёр гүрэнүүдтэ хоюуландань хабаатай асуудалнуудые шиидхэхэдээ Советскэ Союз болон Афганистан үгэ хүүрэж, бэе бэеэ хододоо ойлголсодог һэн.

Оронуудаймнай хоорондохи харилсаанууд манай агуухэ багша, Зүүн зүгэй арадуудай ехэ хани — Владимир Ильич Ленинэй соносхоһон ёһо гуримуудые, газар дайдынгаа бүрин бүтэн байха ябадал хүндэлэлсэлгын, бэе бэеынгээ дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсахагүй ябадалай ёһо гуримуудые үндэһэ болгодог байгаа, болгоношье. Советскэ Союз бүхы гүрэнүүдтэй харилсаа тогтоохдоо, эдэ ёһо гуримуудые хододоо үндэһэ баримта болгодог байха юм.

Хэнэйшье мэдэһээр, зэргэ оршолгын ёһо гуримууд Хитадай Арадай Республикын ба Индиин правительствонуудай хоорондо болоһон хэлсээнүүдэй үедэ, тэрэшэлэн Азиин ба Африкын оронуудай Бандунгска конференциин шиидхэбэринүүд дотор саашадаа хүгжөөгдөө. Афганистан Бандунгска конференциин хүдэлмэридэ туһа нэмэри оруулаа һэн. Суэцкэ канал тухай асуудалаар Египедтэ өөһэдынгөө дура хүсэлые баадхаха гэжэ колонизаторнуудай һэдэһэн һэдэлгэнүүдые Азиин ба Африкын оронуудай эбтэйгээр буруушааһан ябадал Бандунгын үзэл бодолой нэгэн үзэгдэл болоно. Национальна бэеэ дааха байдалайнгаа түлөө тэмсэдэг арадуудые аршалан хамгаалха арюун нангин ёһо гурим баримталха зуураа, Советскэ Союз суэцкэ асуудалаар Афганистантай ба Египедэй эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэдэг бусад оронуудтай суг хамта ябана.

Социально-политическэ системэнүүдэйнгээ ондо ондоо байбашье, Советскэ Союз Афганистан хоёрой хани барисаан урган бэхижэжэ байна. Энэ хани барисааниинь гүрэнүүдэй хоорондоо хани хүршэ ёһоной, һайн харилсаа тогтоохо үльгэр жэшээ боложо шадаха юм.

Советско-афганска харилсаанууд ямар-нэгэн зүрилдөө, арсалдаануудаар хэзээдэшье муу болгогдодоггүй байгаа; эдэ харилсаанууд удаан саг соо байжа, али бүхы туршалгануудые, тэдэнэй тэодо дэлхэйн хоёрдохи дайнай туршалгануудые дабажа гараа. Тэрэ дайнай үедэ Афганистан нейтральна байдаг өөрынгөө заншалта политикада, нейтралитет тухай, бэе бэедээ добтололсохогүйн тухай 1931 ондо баталагдаһан советско-афганска мэдээжэ Договорой уялгануудта үнэн сэхэ байһан зандаа үлөө һэн.

Нейтральна ба бэеэ даанхай байлгын ёһо гурим мүнөө үедэшье Афганистанай гадаадын политикын үндэһэ һууринь болоно. Бандунгска конференцидэ хабаадалсаһан оронуудай Москвада томилогдоһон дипломатическа түлөөлэгшэдые толгойлогшод господин Премьер-Министр Мухаммед Даудай хүндэлэлдэ һаяхан обед эмхидхэһэн байна. Тэндэ Мухаммед Даудай иигэжэ хэлэһэн үгэнүүдые манай орон дотор баясхалантайгаар угтаа:

«Афганистан — эб найрамдалда дуратай нейтральна орон юм. Уласхоорондын политикада Афганистанай баримталдаг нейтралитет, мүн тэрэшэлэн тэрэнэй эб найрамдалда дуратай байдаг ябадал иимэл байха ёһотой үзэгдэл мүн. Афганистанай арад бүхы талаараа өөрынгөө байдал һайжаруулхые оролдоно. Энэнь Афганистанда угаа ехэ удхашанартай. Юундэб гэхэдэ, мүнөө хүрэтэр ехэ хүгжэлтэ туйлаагүй дэлхэйн бүхы оронуудай өөрынгөө гээгдэлые усадхаха шухала байһаниинь арсашагүй ехэ удхашанартай юм. Тиин иимэ зорилго имагтал аюулгүй байдалай, бүгэдэниитын эб найрамдалай эрхэ байдалда бэелүүлэгдэжэ болохо юм».

Иимэ мэдүүлгэ дуулаад байхадаа, Афганистантай манайхинай тогтооһон харилсаануудай саашадаа хүгжэхэ ябадал бата үндэһэ һууритай байна гэжэ хэлбэришэгүйгөөр найданабди.

Һүүлэй үедэ Афганистанай болон Советскэ Союзай гүрэнэй ажалябуулагшадай хоорондо нягта холбоо барисаан тогтоогдонхой. Үнгэрөөшэ жэлэй һүүлээр бидэ Никита Сергеевич Хрущевтой, мүн бусад нүхэдтэй хамта Афганистанай дээдэ тушаалта король Мухаммед Захиршахын уряалаар Афганистан ошожо ерээ һэмди. Афганистанай правительство, афган арад болбол хоёр оронуудай хоорондохи хани ёһоной харилсаа бэхижүүлхые, холбоо барисаа хүгжөөхые хүсэнэ гэжэ тиихэ үедөө хаража этигэһэн байнабди. Афганистанай тэрэ хүсэлынь Советскэ Правительствын, Советскэ Союзай арадуудай бүхы хүршэнэртээ эбтэй һууха гэһэн эрмэлзэлгэтэй бүримүһэн тааралдана.

Советскэ Союз бусад гүрэнүүдтэй экономическа харилсаагаа адли тэгшэ эрхын, бэе бэедээ этигэлсэлгын, бэе бэедээ ашагтай байлгын ёһо гуримуудые үндэһэ болгон байгуулдаг. СССР Афганистан хоёрой экономическа хани харилсаан тухай нэгэ үедөө толилогдоһон советско-афганска Хэлсээншье, манай экономическа бүхы хэлсээнүүдшье тиимэл ёһо гуримуудые үндэһэ болгоһон байна.

Афганистанай дээдэ тушаалта Премьер-Министр Мухаммед Даудай Советскэ Союзда ерэһэниинь Советскэ Союз Афганистан хоёрой хани харилсаанай хэлбэришэгүйгөөр саашадаа хүгжэжэ байһые гэршэлэн харуулна.

Бэе бэедээ этигэлсэлгын, бэе бэеэ ойлголсолгын оршон байдалда бидэнэй хэһэн хөөрэлдөөнүүдэй үедэ манай оронуудай хоорондохи харилсаануудта хабаатай хэдэ хэдэн асуудалнуудаар һаналаа хэлсээбди. Уласхоорондын шухала хэдэ хэдэн асуудалнуудаар адли үзэл бодолтой байнабди гэжэ баяртайгаар тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Юундэб гэхэдэ, Советскэ Союзшье, Афганистаншье эб найрамдал бэхижүүлхэеэ, дайнай аюул зайсуулхаяа эрмэлзэдэг байна.

Манай экономическа болон техническэ хани харилсаанай талаар шиидхэгдэхэ шухала болоһон хэдэ хэдэн асуудалнуудые мүн лэ эбтэй һайнаар шиидхэжэ шадабабди. Үнгэрөөшэ жэлдэ бидэнэй аяншалха үедэ Кабулда Афганистанай правительствотай хэһэн хэлсээнүүд, эдэ хэлсээнүүдэй эсэстэ гар табигдаһан документнүүд хоёр гүрэнүүдтэ хоюуландань ехэ туһа хүргөө гэжэ бидэ тэмдэглээбди.

Манай хүндэтэ айлшад!

Манай орондо таанарай ерэһэн ябадал бэе бэеэ бүри һайнаар ойлгохо, уласхоорондын тон шухала асуудалнуудаар адлирхуу үзэлтэй байһанаа элирүүлхэ, хоёр оронойманай арадуудай аша туһада, бүгэдэниитын эб найрамдал бэхижүүлгын аша туһада хани барисаагаа, харилсаа холбоогоо бэхижүүлхэ саашанхи зам хараалха арга бидэндэ олгоо.

Советскэ Союзаар ябаха үедөө таанар промышленна предприятинууд, городууд болон хүдөө нютагуудта, санатори, курортнуудта ошожо, советскэ хүнүүдэй ажалладаг, амардаг байдал хараат, советскэ хүнүүд танай орондо, афган арадта хани барисаанай, талархалай мэдэрэлтэйгээр хандадаг гэжэ мэдээт.

Баяр ёһололой энэ митингые һамбаашалан, хани ёһоной амар мэндые бүхы афган арадта олон национальна совет арадай үмэнэһөө хүргэхэеэ хүсэнэб, һалбаран хүгжэхэ, өөрынгөө национальна бэеэ даанхай байдал бэхижүүлхэ замдаа Афганистанай арадай амжалта туйлахыень хүсэжэ байһанаа мэдүүлнэб. **(Альга ташалга).**

Эб найрамдалда дуратай, бэеэ даанхай Афганистан мандаха болтогой! **(Альга ташалга).**

Советскэ Союз Афганистан хоёрой хоорондохи хани барисаан мандаха болтогой! **(Удаан альга ташалга болоно. Бултадаа хүл дээрээ бодоно).**

***

Митинг дүүрэбэ. Советскэ правительствые Толгойлогшо Н. А. Булганин Афганистанай Премьер-Министр Мухаммед Дауд хоёр гараа барилсана. Зал соо дахин альга ташалга болоно. (ТАСС).

АГУУЕХЭ ОКТЯБРИИН ҺАЙНДЭРТЭ ЗОРЮУЛАГДАҺАН АЖАЛАЙ БЭЛЭГҮҮД

Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин һайндэрые ажалай шэнэ бэлэгүүдээр угтахын тула Кировэй нэрэмжэтэ олзоборилгын артелиин (Улан-Удэ) гэшүүд мүрысөөгөө улам үргэдэжэ байна. Энэ артелиин залуу хүдэлмэришэн комсомолка Анна Гладковская нормоёо үдэр бүри 175 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Гладковская хүдэлмэрилжэ байна.

Партиин Уряанууд бидэнэе улам зоригжуулна

Паровозо-вагонно заводой механическа цехтэ паровозуудай эгээл орёо нарин детальнуудынь бүтээгдэдэг. Цехын хүдэлмэришэд барандаа шахуу техникын хүсөөр ажалаа бүтээнэ, гараар хэгдэдэг хүдэлмэри үйлэдбэридэнь үгы тооной болгогдоо. Тиимэһээ шадабари мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ гээшэ эндэхи хүдэлмэришэдэй шухала зорилгонуудай нэгэн болонхой. Мүнөө Октябриин урда тээхи мүрысөөндэ механическа цехынхид эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, техникын хүсые дүүрэнээр ашаглахын түлөө шангаар тэмсэнэ.

Фрезеровщик Иннокентий Андреевич Даниловые цехын хүдэлмэришэд ажалай ёһотойл новатор гэжэ тоолодог. Энэ нүхэр уралан нарижуулгын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, өөрынгөө станогые шэнэдхэн хубилгажа шадаа. Мүнөө нүхэр Данилов Октябриин һайндэрэй хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаад, халаан бүхэнэйнтөө нормые үлүүлэн дүүргэнэ.

— Агуухэ Октябриин 39 жэлэй ойдо зорюулагдаһан КПСС-эй ЦК-гэй Уряанууд шадабари мэргэжэлээ дээшэлүүлжэ, техникые ашаг ехэтэйгээр хэрэглэхые бидэ хүдэлмэришэдые уряална. Түрэл партиингаа энэ, Уряаень бэелүүлхэ хэрэгтэ бүхы хүсэл зоригоо хандуулнаб, — гэжэ уралан нарижуулагша нүхэр Данилов хөөрэнэ. Механическа цехтэ ажалай үндэр бүтээсэ туйлажа байһан түрүү хүдэлмэришэд нилээд олон. Ажалай түрүүшүүл нүхэд Малеев, Тюрин, Кузьмин болон бусад мүн лэ даажа байһан станогуудаа һайнаар ашаглажа, һараһаа һарада ажалайнгаа бүтээсые эрид дээшэлүүлнэ.

И. Черкашин.

Жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргээ

Түмэр замаар баруулхада, Байгалай тээ наанахана нэгэ ехэхэн заводой хоолойнуудһаа лад хара утаанай мушхаралдан гаража байхань холоһоо харагдадаг. Энэмнай Темлюйдэхи цементын завод болоно. Эндэ үйлэдбэрилэгдэһэн цемент республикын барилгануудта хэрэглэгдэхэһээ гадна, мүн оронойманай асари ехэ барилгануудта, тэрэ тоодо Ангарын электростанцинуудта эльгээгдэнэ.

Заводой хүдэлмэришэдэйнь тосхон жэл ерэхэ бүри үргэдэнэ, мүн бусад шэнэ барилганууд хэгдэнэ. Эдэ бүгэдэ «Темлюйцемстрой» трестын барилгашадай хүсөөр бүтээгдэнэ. Энэ трестын барилгашад Октябриин һайндэрэй хүндэлэлэй ажалай вахтада жагсажа, октябриин 25-да жэлэйнгээ даалгабарие болзорһоонь урид дүүргээ.

Барилгашад иимэ амжалта хайшан гээд туйлааб гэхэдэ, нэн түрүүн ажалайнгаа эмхидхэлые эрид һайжаруулһан, хүндэ хүдэлмэреэ оньһожоруулһан байна.

—Трестымнай барилгашад жэлэй эхинһээ хойшо туйлаһан амжалтаараа һанаатаа амарнагүй, — гэжэ тус трестын главна инженер Константин Сергеевич Трусов хөөрэнэ.—Жэлэй дүүрэтэр үшөө хоёр һара үлөө. Энэ хугасаа соо хэдэн миллион түхэригэй барилга хэхэ аргатайбди. Мүнөө эхилэгдэхэеэ байһан шифернэ заводой барилгые түргөөр захалха аргатай болонобди. Үбэлэй шанга хүйтэнэй ерэхэһээ урид бэлэдхэлэй хүдэлмэри сүм хэгдэхэ ёһотой. Тиигээ хадаа саашадаа хабсаргалгын хүдэлмэри һаадгүй ябуулагдаха байна.

Н. Мисайлов.

Шэнэ жэлэй түсэбөөр

«Механлит» заводой хүдэлмэрилэгшэд Агуухэ Октябриин алдарта 39 жэлэй ойе ажалай шэнэ бэлэгүүдээр угтажа байна. Эдэ үдэрнүүдтэ заводой цех бүхэндэ Октябриин һайндэрэй дүтэлхэ бүри үйлэдбэриин түрүүшүүл олошорно, хэһэн ажалайнь бүтээсэ дээшэлнэ. Тракторна, механическа цехүүд һайн амжалта туйлажа, завод соогоо түрүү һуурида ябана. Эдэ цехүүдые ажалай баян дүй дүршэлтэй, үнинэй хүдэлмэрилэгшэд нүхэд И. Е. Перемитин, М. Г. Санковец гэгшэд хүтэлбэрилнэ. Мүн тэрэшэлэн заводой түрүүшүүл—суута хэбшэн Г. Линхоев, заһабариһаа гараһан машинануудые шалгагшад Франц Шулунов, Иван Кравцов болон бусад үдэр бүриингөө даабарие 150—160 процент хүрэтэр, һайн шанартайгаар дүүргэнэ.

Мүнөө тус завод валовой продукци бүтээн гаргаха жэлэйнгээ түсэбые аяар сентябриин 20-до дүүргээд, шэнэ жэлэй түсэбөөр ажаллажа байнхай.

З. Гармаев.

Улан-Үдын сэмбын фабрика [illegible] бэриингөө даабари һара бүри [illegible] дүүргэнэ. Энэ фабрикынхид Агу[illegible] Октябриин 39-дэхи ойн хүндэлэлд[illegible] гэрэгшэ һарынгаа түсэб болзорһ[illegible] урид дүүргэбэ. Сэмбэ нэхэгшэ М[illegible] Кондратьевна Сахарова халаанай[illegible] даабари 110—120 процент дүүрг[illegible]

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Сахарова.

А. Мантаевай ф[illegible]

Улаан тугта таһ[illegible]

Улан-Удын универмагай дир[illegible] партийна болон профсоюзна [illegible] низацинууд «Эрхим таһаг» [illegible] хүндэтэ нэрээргэ олгохо тухай [illegible] тоол тээсгэн гаргаһан юм. [illegible] наймаалагшадай хүдэлмэриин [illegible] турые дээшэлүүлхэ, худалдан [illegible] шадта анхаралтайгаар хандаха [illegible] рэгтэ зорюулагдана.

Түрэл партиингаа ЦК-гэй [illegible] Уряануудаар зоригжоһон униве[illegible] гай хүдэлмэрилэгшэд эдэ үдэр[illegible] тэ амжалтатайгаар хүдэлмэр[illegible] байна. Илангаяа М. Слинко, Л. [illegible] расимова гэгшэдэй даажа ба[illegible] галантерейнэ, гуталай секци[illegible] һүүлэй үдэрнүүдтэ бүри һайн [illegible] жалта туйлана. Эдэнэр ажалш[illegible] эд бараа наймаалха түсэбөө [illegible] бүри 130—140 процент хүрэтэр [illegible] гэжэ, секцинүүдэй хоорондо д[illegible] һэн мүрысөөндэ түрүүлжэ [illegible] Мүнөө эдэнэрэй секцинүүдтэ «Э[illegible] таһаг» гэһэн нэрээргэ олгогдо[illegible] Тэрэшэлэн нүхэр Протасовагай [illegible] жа байһан хоёрдохи магазин [illegible] бэшээр ажаллана. Тус мага[illegible] галантерейнэ, амһартануудай [illegible] нүүд һайнаар хүдэлмэрилнэ. [illegible] секцинүүдтэ наймаалагшаар [illegible] Сорокина ажалладаг юм. Нүх[illegible] рокина ажалшадай эрилтэн[illegible] һайнаар хандадаг, тэдэнэртэ [illegible] тэй зүйлнүүдые саг дарыдань [illegible] даг дээрэһээ худалдан абагш[illegible] зүгһөө хододоол магтаалда хүр[illegible] байха юм. Мүнөө нүхэр Сорок[illegible] гай секци универмагай дирек[illegible] партийна болон профсоюзна [illegible] низацинуудай дамжуулгын У[illegible] туг һаяхан барюулагдаба.

Мүн тэрэшэлэн байгша оной [illegible] бадахи кварталда ажалшадта [illegible] раа худалдалгаар һайн амж[illegible] туйлаһан наймаалагшад нүхэд [illegible] ва, Халтурина, Гурьева, Мокс[illegible] Кувыкина болон бусад универм[illegible] Хүндэлэлэй доскада бэшэгдэһэн [illegible] на.

Т. Бадма[illegible]

Октябрь—арадуудай түүхын хуби заяанда болоһон эрид хубилалта мүн

Манай орон дотор Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин илаһаар 39 жэл болохонь. Бүхэдэлхэйн түүхын талаар абажа харабал, энэ багахан саг гээшэ. Зүгөөр Октябрьска эрид хубилалтын һүүлээр үнгэрһэн жэлнүүдтэ олон түмэн арад зоной хуби заяанда гайхамшагта ехэ хубилалтанууд болоо. Эдэ хубилалтанууд Совет гүрэнэй, манай арадай, тэрэнэй түрүү отряд болохшо Коммунистическэ партиин оршон мандаһан ябадалтай, зохёон байгуулхы ажал-ябуулгатай нэн түрүү холбоотой юм.

Бидэнэй ябажа гараһан зам тиимэшье бэлэхэн бэшэ байгаа. Бидэнэр ехэхэн бэрхэшээлнүүдтэй, һаад түбэгүүдтэй ушараабди. Зүгөөр социалистическэ революци манай орон дотор тон ехэ хубилалтануудые хээ, энээнтэйгээ хамта бүхы хүн түрэлтэнэй түүхын хуби заяае эрид хубилгаа. Энээние мэдэрхэгүй хүн гэжэ мүнөө байхагүй. Энээние мүнөө дэлхэйн бүхы оронуудай политическэ бүри олон ажал-ябуулагшад ойлгодог болохо байна. «Индиие нээһэн ябадал» гэжэ ном соогоо Джавахарлал Неру иигэжэ бэшэнэ: «Советскэ революци хүн түрэлтэнэй обществые нилээд ехээр хүгжөөгөө, залиршагүй хурса туяагаар гэрэлтүүлээ. Энэ революци дэлхэйн зоной эрмэлзэн зорихо шэнэ хүгжэлтэ болбосоролой һуури табяа».

1917 он болотор капитализм бишыхан бүлэг миллиардернүүдэй ба миллионернүүдэй хомхой хорото хэрэгтэ зорюулан, арадуудай хуби заяае гансаараа мэдэлдээ абаад байһан политическэ ба экономическа хүсэн байгаа. Хүгжэнги капиталистическэ оронуудай угаа олон хүн зон эрхэ сүлөөгүй байдалһаа хайшан гээд гарахаяа мэдэнгүй, империалистическэ монополинуудай дарлалта доро зобожо тулижа ябаа. Колониин, бэеэ даагаагүй ба дулдыданхай шахуу оронуудай олон түмэн хүнүүдэй байдал бүришье муу байгаа. Дэлхэйн бүмбэрсэгэй тон олонхинь болодог энэ олон хүн зониие империалистическэ шунахай бүлэг колонизаторнууд тэсэшэгүй муу байдалда оруулһан, хүнэй эдлэхэ эгээн юрын эрхэнүүдыень хаһаһан байна.

Россин хүнүүд хүн шэнгеэр һууржа шадахагүй байгаа гэжэ Индиин агуухэ уранзохёолшо Рабиндранат Тагор «Росси тухай бэшэгүүдэйнгээ» нэгэн соо колониин ба бэеэ даагаагүй оронуудай арадуудай хашалан зоболонгые бэшэжэ харуулхадаа тэмдэглэһэн байна.

Ленинэй, Коммунистическэ партиин агуухэ аша габьяань ямар байнаб гэхэдэ, тэдэнэр Баруун ба Зүүн тээхи оронуудай олон түмэн ажалшадта эрхэ сүлөөгүй муу байдалһаа гараха замыень заажа үгөө. Россин коммунистнууд Ленинэй хүтэлбэреэр ябажа, богоолшолгото байгуулалтые хайшан гээд усадхахаб, мүлжэлгэгүй шэнэ общество хайшан гээд байгуулхаб гэжэ дэлхэйн бүхы хүдэлмэришэд, таряашадта заагаа.

Ородой хүдэлмэришэд, таряашадай жэшээ хадаа олон зуун жэлдэ дарлагдажа байһан арадуудые зоригжуулан бодхоогоо, тэдэниие өөһэдынгөө хүсэ шадалда этигэдэг болгоо, өөрынгөө арюун һайхан ерээдүйн түлөө тэмсэхээр бэлэн байдаг болгоо. Дэлхэйн бүхы оронуудай олон миллион хүн зон ородуудай замаар дабшаха гэһэн тобшолол хээ һэн. Россида болоһон Октябрьска революциин тон ехэ аша габьяань гэхэдэ, энэ революци үсөөнхиие олонхидой зонхилхо, дарлагшадые ажалшадай зонхилхо зэбсэг болгон гүрэниие хубилгаа гэжэ нүхэр Лю Шао-ци Хитадай Коммунистическэ партиин VIII Бүхэхитадай съездэдэ Центральна Комитедэй политическэ тоосоо хэхэдээ хэлээ һэн. «Манай орон дотор болоһон революци олохон талаараа онсо илгаатайшье һаа, Хитадай коммунистнууд өөрынгөө хэрэгые Агуухэ Октябрьска революциин үргэлжэлэл мүн гэжэ тоолодог».

Тиимэһээ Россида болоһон социалистическэ революци дэлхэйн арадуудай социальна ба национальна талаараа сүлөөрхэ түүхэтэ агуухэ хэрэгые эхилээ. Ажал хэдэг олон түмэн хүнүүдэй, хэдэн зуун жэлдэ капитализмын дарлажа, доромжолжо байһан хүнүүдэй эрхэ сүлөөтэй болохо, түүхые өөһэдөө зохёон байгуулдаг болохо шэнэ түүхэтэ үе тиигэжэ нээгдээ һэн.

Ленинэй хүтэлбэреэр Коммунистическэ партиин байгуулһан Совет гүрэн хүн түрэлтэнэй хүгжэхэ залиршагүй одон, эбдэршэгүй бата түшэг тулгуури болоо.

**

Капиталистическэ системэдэ орходоо социалистическэ системын арсашагүй булюу, һайн байһаниие нэн түрүүн социалистическэ оронуудай экономикын хурдан түргэнөөр хүгжэдэг ябадал эли тодоор харуулна. Хэнэйшье мэдэһээр, түрүү промышленна гүрэнүүд болохын тула Англи, Франци, США хэдэн олон жэлнүүдэй туршада хүгжэхэ баатай болоо һэн. Тиихэдэ эдэ оронуудтахи индустриализациинь тэдэнэй өөһэдынь ажалшадайхиһаа гадна, мүн Зүүн зүгэй оронуудай олон миллион хүнүүдэй хүлһэ, шуһа адхаруулагдаһанай ашаар бэелүүлэгдээ һэн.

Манай орон тад ондоо аргаар дэлхэйн хүсэ ехэтэ индустриальна гүрэн болоо. Энэ зорилгые совет арад гансал өөрынгөө зөөри хэрэгсэлээр шиидхэһэн байна. Манай арад хариин капиталые хэрэглээгүй. Энээнһээ байтагай тус зорилгоёо манай арадай шиидхэхэдэнь гадаадын империалистическэ хүсэнүүд угаа ехэ эсэргүүсэлтэ хэдэг һэн. Тиигэбэшье, энэ зорилгоёо манай арад түүхын тон богони болзорто амжалтатайгаар шиидхэһэн байна. Гражданска дайн, илангаяа манай орондо эсэргүүгээр гитлеровскэ булимтарагшадай хэһэн добтолго СССР-эй арадай ажахыда угаа ехэ хохидол ушарууллаа һэн. Зүгөөр, социалистическэ экономикомнай Баруунай хүгжэнги капиталистическэ оронуудһаа 5—7 ба бүришье олон дахин түргэнөөр хүгжэнэ.

КПСС-эй XX съезд гол капиталистическэ оронуудые экономическа талаараа хүсөөд, ахижа гараха гэһэн СССР-эй экономическа угаа шухала зорилго бодотоор шиидхэхын тулада табяа. Советскэ Союз энэ зорилгоёо түүхын тон богони болзорто шиидхэхэ бодото арга боломжотой гэжэ Баруун оронуудай политическэ ажал-ябуулагшад, хэблэлэй органууд мүнөө сэхэ мэдэрнэ. Мүнөө Советскэ Союз булад шудхалгаар Англи Баруун Германи хоёрые хоюулыень ахижа гарахаһаа байтагай, США-ешье хүсэжэ байна гэжэ американска шэнжэлэгшэд Стюарт, Джозеф, Олсоп гэгшэд мэдэрнэ. Советскэ Союзай болон социалистическэ лагериин бусад оронуудай экономическа амжалтанууд капиталистическэ оронуудай хархис хүсэнүүдые мэгдүүлэн сошордуулна. Үргэн ниитэ ажалшад тухай хэлэхэ болоо һаа, социализмда оролготой дашарамдан хүн түрэлтэнэй урда ямар ехэ арга боломжо бии боложо байһанда тэдэнэр улам ехээр этигэжэ байна. Баруун, Зүүн оронуудай оломиллион жиирэй хүнүүд энээн дээрэһээ шухала тобшололнуудые хэнэ.

Һүүлэй арбаад жэлнүүдтэ дэлхэйн ажалшад социализмын дабагдашагүй ехэ хүсэтэй байһанай үшөө нэгэ эли тодо жэшээ хараба. Социалистическэ революци богонихон болзорто агуухэ Хитад орон дотор шиидхэхы ехэ илалтануудые туйлаа. Коммунистическэ партиингаа хүтэлбэреэр хитад арад ангиин дарлалтата байгуулалтые усадхаад, социалистическэ шэнэ общество байгуулаа.

Энэ жэшээ һүүлэй жэлнүүдтэ национальна эрхэ сүлөөтэй болоһон Зүүн зүгэй оронуудта илангаяа шухала байна. Тиимэһээл США-гэй, Англиин ба Франциин империалистическэ хархис үзэл номнодог органууд Зүүн зүгэй арадуудай анхаралые «коммунистнуудай дүй дүр[illegible] һөө» һамааруулан холодуулха[illegible] ехээр оролдоно. Теэд нарые ха[illegible] жа болохогүй байһандал [illegible] СССР-эй ба бусад социалисти[illegible] оронуудай социализм байгуу[illegible] дүй дүршэлые анхаралтайгаар [illegible] жэлэн үзэхэдэнь бүхы орон[illegible] олон түмэн ажалшадта һаад [illegible] аргагүй юм.

39 жэлэй саада тээ манай [illegible] дэлхэйе социализмын ба демо[illegible] тиин үндэһэ һуури дээрэ шэн[illegible] хубилгаха хэрэгые эхилһэн ба[illegible] Тиин энэ хэрэгынь мүнөө олон [illegible] лион зоной өөһэдынь тон шу[illegible] хэрэг болонхой. Социализм улас[illegible] рондын хүсэн болоо. Иимэ ехэ [illegible] гэжэ байгаагүй юм, байнашье[illegible] Дэлхэйн социалистическэ сис[illegible] түүхэдэ үзэгдөөгүй түргэнөөр [illegible] жэн дэлгэржэ байна. Хэнэйшье [illegible] дэһээр, капитализмын феодализ[illegible] булюу байһанаа харуулжа, дэл[illegible] системэ болотор 150 тухай жэл[illegible] һэн байгаа. Харин социализм[illegible] доол 25 жэл соо индустриальн[illegible] лаараа ехээр хүгжэжэ, капитал[illegible] һаа булюу һайн байдлагаа ба[illegible] харуулхаһаа гадна, коммуни[illegible] замаар этигэл найдамтайгаар [illegible] шажа ябана. Мүнөө Европын [illegible] дундаһаа Номгон далайн эрье [illegible] тэр, Адриатикаһаа Зүүн-Урда А[illegible] дулаан оронууд хүрэтэр социал[illegible] ческэ системэ оршон мандажа [illegible] на. Эли тодо энэ жэшээ Октябр[illegible] революциин нээһэн түүхэтэ шэ[illegible] тээшэ хүн түрэлтэнэй общест[illegible] хурдан түргэнөөр дабшажа [illegible] харуулна.

***

Дэлхэйн социалистическэ [illegible] риин арадуудай хани барис[illegible] хүгжэн бэхижэһэн ябадал [illegible]

Малай үбэлжэлгэдэ бии байһан дутагдалнуудые дары усадхаха

...ЭД ҺААЛИШАД! Гүрэндөө 12 мянган тонно һү түсэбһөө гадуур тушааха гэһэн уялгаяа дүүргэхын түлөө үнеэдэйнгээ һү шэмые дээшэлүүлэгты, силос болон концентрированнэ тэжээлээ рационой ёһоор гаргашалагты

Саг хүлеэхэгүй

...сагта малай ашаг шэмэ ...луулангүй, харин нёдондо ...хитэй жэшэбэл 2—2,5 дахин ...үүлхэ гэһэн зорилго КПСС-...ромой һаяхан үнгэрһэн пленум ...уудай үмэнэ табиһан байна. ...зорилгые амжалтатайгаар ...хын тула нииитын малые ду-... байрада байлгажа, тэдэнээ ...р харууһалжа, эдеэлүүлжэ ...хэрэгтэй. Иимэ арга боломжо ...скын аймагай колхозуудта хү-... юм. Эндэхи колхозууд ма-... байрануудые шэнээр барижа, ...нуудаар яһала хангагданхай.

...тал бии байһан байрануудаа ...р заһабарилжа, дулаалжа ...ал, малай үбэлжэлгые эмхи-... үнгэргэжэ, малай ашаг ... дээшэлүүлхэ арга колхоз ...э бии. Теэд эдэ арга болом-...дынь хүсэд хэрэглэгдэнэгүй, ...ай зарим колхозууд малай ...лгые бэлэдхэл муутайгаар ... гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

...ээлхэдэ, Сталинай нэрэмжэтэ ... (түрүүлэгшэнь А. Сюсин) ...алуу эбэртэ бодо малтай, тэ-...тоодо 303 үнеэд, мянгаад хо-... 577 гахайтай юм. Бүхы ма-... хоёр фермэдэ хубаагданхай. ...н үнгэрһэн жэлэй туршада ...ай үнеэн бүриһөө 997 литр гэ-..., али урда жэлэйхидэ орходоо ...рээр бага һү һааһан байна. ...алгань юун дээрэһээ доошоо ... гэхэдэ, нёдондо жэлэй үбэл-... бэлэдхэл муутайгаар эхилжэ, ...гөөр үнгэрһэн байгаа.

... бүгэдые колхозой правлени һайса мэдэжэ байбашье, ерэхэ үбэлжэлгын бэлэдхэлдэ анхаралаа хандуулнагүй. Мүнөө намар үнгэржэ, үглөө мүнөө үбэлэй хүйтэн буухань. Тиихэдэ энэ колхозой алишье фермэ үбэлжэлгэдэ бэлэдхээгүй байһаар, заһабарилгын хүдэлмэри һаяхнай эхилээ. Мүнөө болотор хонидойнгоо байрануудай шэбхэ малтаагүй байһанаа малтаа болоһон нэрэ зүүхын тула хэдэн колхознигуудые энэ хүдэлмэридэ табяа. Хүйтэн болоһон хойно шэбхын малтагдахада хотонь хатахагүй, шииг нойтотой байжа, хонидшье үбдэжэ болохо байгаа.

«Юундэ оройтожо шэбхээ малтажа эхилээ зомта» гэжэ һурахада, колхозой зоотехник А. Черных, «хүн зон хүртэнэгүй» гэжэ харюусана. Теэд энэ хүдэлмэриие ондоо колхознигууд бэшэ, харин фермын малшад лэ мүнөө хэжэ байна. Тиимэһээ энэ хүдэлмэриие үни хада хэхэ арга боломжо бии байгаа бшуу.

Колхозой нэгэдэхи фермэ дээрэ тугалай, үнеэдэй байранууд задагай зандаа. Колхозой правлени заһабарилгада хүнүүдые табинагүй, бидэнэр малшад өөһэдөө үрдинэгүйбди гэжэ фермые даагша нүхэр Н. Федотов гомдоно. Нээрээшье, малай байрануудай заһабарилга дээрэ нэгэшье дархан үгы тооной, малшад өөһэдөөл заһабарилаа боложо байна. Теэд ажалынь урагшаа ябанагүй, мүн сагшье хүлеэнэгүй.

Хоёр фермэнүүдтэ малай хоол бүйлүүлхэ машинанууд тодхогдонхой, уһа бүлэхэ насосууд бии юм. Теэд эдээндэ ехэхэн заһабарилга хэгдэхэ ёһотой аад, юушье хэгдэнэгүй, энээн дээрэһээ боложо гахайшан корнеплодуудые гараараа хэршэжэ бэлдэхэ баатай болоно. Кормозапарнигуудай пеэшэнгүүдынь һандаранхай. Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо энэ жэл таряа талханай ургаса муу бэшэ, ногоон солоомоншье һайн ургаа. Гансал тэдэнээ бултыень суглуулжа сомоод, фермэнүүдтээ зөөжэ асарха хэрэгтэй. Энэ хүдэлмэри баһал хангалтагүйгөөр ябана гэхэдэ болоно. Фермэнүүд үбһэ тэжээлээ зөөжэ эхилээдүй тооной.

Иимэрхүү байдал мүн Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздошье харагдана. Колхозой 2-дохи һаалиин фермэдэ тугалай байра үгы. Камлика гэжэ газарта бургааһаар гүрэмэл байра бии аад, тэрэнь эбдэрхэй, тиимэһээ тэндэ жэжэ мал байлгахын аргагүй. Мүн энэ фермын 69 үнеэн, 10 буха хуушан дал соо байна. Энэ байрадань тёс дэбдижэ, пол хэхэ гэжэ үни сагта шиидэбэшье, шиидхэбэринь дүүргэгдээдүй, хэхэ гэхэдэ, хэрэгтэй модоншье, хүншье үгы. Колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Кваскин энээн тушаа хэмжээ абанагүй.

Үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлээ дүүргэхээр болоо. Үдэр ерэхэ бүри хүйтэржэ, хүйтөөр амилна. Сталинай, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозойхид һанаа амар һуудалаа орхижо, дары хэмжээ абажа, дүтын үдэрнүүдтэ малай байрануудай заһабарилга дүүргэхэ ёһотой.

Д. Цыбикжапов, манай корр.

Ямар юумэндэ найданаб?

...рын аймагай түрүү колхо-... малай байрануудые бариха энэ ... түсэбые октябриин 1-нэй бай-... 315 процент дүүргэбэ.

...новай нэрэмжэтэ колхоз (тү-...шэнь нүхэр Цагадаев), Ма-...ой нэрэмжэтэ колхоз (тү-...шэнь нүхэр Перевалов), ... октября» колхоз (түрүүлэг-... нүхэр Кривогорницын), мүн ...эй нэрэмжэтэ колхоз (түрүү-...нь нүхэр Иванов) барилга эр-... талаар ехэхэн амжалта туй-...Эдэнэр шэнэ байрануудые ба-...а гадна, хуушануудыень саг ... һайн шанартайгаар заһажа, ... үбэлжэлгэдэ түгэс һайнаар бэлдэбэ. Мүн һара соо малай эдихэ үбһэ тэжээл мүнөө бэлэдхэгдээд, байрын дэргэдэ буулгагдаа.

Түрүү колхозуудай малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхээд байхада, зарим колхозууд, жэшээлхэдэ, Хрущевой, Ворошиловай нэрэмжэтэ болон «Комбайн» колхозууд үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлгын, байрануудые барилгын ябасые эрид түргэдхэхэ тушаа болоһон лэ зүблөөн дээрэ зүбшэн хэлсэхэһээ бэшэ юумэ хэнтүй, хайран сагаа үнгэргэнэ. Теэд дурсагдаһан колхозуудай түрүүлэгшэнэр нүхэд Тугаринов, Ильин, Грудинин гэгшэд өөдтэй юумэ хэнэтүй. «Комбайн» колхоздо хонинной нэгэ байра, автогараж барихаһаа ондоо юумэ үгы, нүгөөдэ колхозуудтань энэ жэлдэ нэгэшье барилга дүүргэгдээгүй. Гэтэр, Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоздо 100 үнеэнэй нэгэ байра, Хрущевой нэрэмжэтэ колхоздо гахайн, тугалай байрануудай һуури табигдаһаар хоёр жэл болоо. Теэд тэдэнэй хэзээ дууһагдахань мэдэгдэнэгүй.

Нүхэд Тугаринов, Ильин болон Грудинин гэгшэд задагай зайдан байратай байгаад, ямар юумэндэ найданаб? Барилгануудаа ойрын үдэрнүүдтэ дүүргэхын тулада хам орохоор саг болоол.

Ф. Подпорин, Кударын аймагай колхозуудта барилга хэхэ талаар таһагай начальник.

Үбэлжэлгэдөө бэлэн

...эй саг газаа оронхой. Энэ ... малшадай ажалай эгээн ха-...гатай үень болоно. Адуу ма-...йнаар ондо оруулхын тула ...лгые һайнаар эмхидхэхэ ...

...ммунизм» колхозой Усть-То-...жэ газарта байрладаг нүхэр ...имовэй даадаг отарын малшад хонидойнгоо үбэлжэлгэдэ эртээнһээ бэлдэжэ байна. Энэ отара колхоздоо түрүү һуури эзэлдэг. Үнгэрэгшэ жэлэй үбэлжэлгые һайнаар дүүргээ һэн.

Мүнөө энэ отарынхид үбэлдөө дүүрэн хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхээ. Өөһэдынгөө хүсөөр 9 һүри үбһэ сомохоһоо гадна, 120 центнер набша мүшэр бэлэдхээ. Хонидой байра заһабарилагдажа, дулаалагдаа.

— Хонидоо зүбөөр харууһалжа, үбэл абтаһан хурьгадаа бүрин бүтэнөөр тэнжээхэбди,—гэжэ Егор Естигнеевич Климов хэлэнэ.

С. Табдаев, А. Семенов.

Улан-Үдын мелькомбинадай хүдэлмэрилэгшэд Октябриин һайндэрэй хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаад, абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Ажалай түрүүшүүл үдэр бүри олошорно. Тэдэнэй нэгэн Полина Честюхина сагаан гурил татадаг цехтэ хүдэлмэрилхэ зуураа, халаанайнгаа нормо 120 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Полина Честюхина.

А. Хайдуровай фото.

Хани барисаанай уулзалга

Һаяхан Заиграйн аймагай Шулуутайн леспромхоздо манай хүршэ — Якутиин комсомольско хүдэлмэрилэгшэдэй делегаци ерээд ошобо. Делегациин ерэһэндэ зорюулагдаһан хани барисаанай уулзалга болоо. Якутиһаа ерэһэн айлшад—Валентин Луковцев, Алексей Игнатьев, Яков Егоров тус леспромхозой залуу хүдэлмэришэд болон комсомолецуудтай танилсаһан байна.

Айлшадай зүгһөө Алексей Игнатьев Якутиин комсомолецууд болон залуушуулай үмэнэһөө эндэхи хүдэлмэришэдтэ халуун амаршалга хүргөөд, республикынгаа промышленностиин, хүдөө ажахын ба культурын хүгжэлтэ тухай, зургаадахи табанжэлэй түсэбые дүүргэлгэдэ залуушуулай хэр зэргээр хабаадалсажа байһан тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэһэн байха юм.

Мүн леспромхозой комсомольско организациин секретарь нүхэр Раковская залуушуул, комсомолецуудай үмэнэһөө хүршэ республикынгаа ханинарые амаршалаа.

Эндэхи залуу модошод Якутиин АССР-эй леспромхозой эрхим шофёр, трактористда бэлэг болгон дамжуулжа үгэхын тула делегациин хүтэлбэрилэгшэ нүхэр Луковцевта хоёр улаан тугханиие, хүндэлэлэй хоёр грамота барюулаа.

Мүн айлшадта зорюулагдажа концерт харуулагдаа. Якутиин делегаци леспромхозой элдэб машинануудые һонирхон хаража, хүдэлмэритэйнь танилсаба. Мүн тэдэнэр залуу модошодой гэртэнь ошожо хараһан байна.

М. Азаматов.

Театр харагшадай конференци

Ленинэй орденто Бурят-Монголой оперо ба баледэй театрын дирекци октябриин 29-дэ харагшадай конференци үнгэргэбэ.

Театрын шэнэ сезоной эхилһэнтэй дашарамдуулан харагшадай конференци эмхидхэһэниинь һайшаалтай гэжэ һанагдана. Юундэб гэхэдэ, театрын хүдэлмэрилэгшэд сезоной эхилхэ үеэр харагшадай ажаглалтанууд болон шүүмжэлэлые дуулажа, хүдэлмэридэхи дутагдалнуудаа түргөөр усадхаха байна бшуу.

Театрын директор Г. Ц. Бельгаев үнгэрэгшэ сезон соо театрын хэһэн хүдэлмэри тухай тогтожо хэлэбэ. Тиихэ зуураа, бурядай национальна түрүүшын оперонуудай нэгэн «Энхэ-Булад баатар» оперын дахинаа табигдадаг болоһон ушарые онсолон тэмдэглээ. Үнгэрэгшэ сезон соо «Голой толон» гэжэ бурядай түрүүшын балет харуулагдаһан байна. Энэ хоёр хүгжэмтэ зүжэгые табиһаниинь театрын ехэхэн амжалта болохоһоо гадна, национальна репертуарай эхи табижа үгэнэ. Тэрээнһээ гадна, П. И. Чайковскиин «Иоланта» гэжэ оперо, барууневропейскэ композитор Аданай «Жизель» гэжэ балет, советскэ композитор А. Крейнэй «Таня» гэжэ оперо болон бусад хүгжэмтэ зүжэгүүдые городой ажалшадта харуулһан байна.

Бурят оперо болон баледүүдые олошоруулха гэжэ театр мүнөө оролдоно. А. Арсалановай либреттээр Б. Ямпиловай зохёоһон «Жаргал» гэжэ хүгжэмтэ комеди шэнэ сезондо табигдаха. «Инаг дуранай нэрэ хүндэдэ» (композитор Ж. Батуев, либреттэнь Л. Линховоиной) хоёрдохи бурят балет табигдаха. Мүн бурят уранзохёолшод Н. Балдано, А. Бальбуров национальна оперо болон балет зохёон табилгада эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Классическа зохёолнуудһаа Гуногой «Ромео ба Джульетта», «Фауст», итальянска уранзохёолшо Джанни Родариин «Чипполиногой ушаралта ябадал» гэжэ зохёолоор советскэ композитор Зоринагай бэшэһэн балет харуулагдаха.

Г. Ц. Бельгаевай хэһэн мэдээсэлэй һүүлээр харагшадай зүгһөө үгэ хэлэлгэн болоо.

Механизированнэ шэлэй заводой хүдэлмэришэн, хатар дуунай ба хүгжэм, зүжэгэй хэрэгтэ үнинһөө хойшо хабаададаг нүхэр Огурцова манай республикын культурна хүгжэлтэдэ театрын дүүргэдэг сэгнэшэгүй ехэ үүргэ тухай хэлэбэ.

Театрын энэ жэлдэ табиһан шэнэ оперо «Снегурочка» тухай хэлэхэдээ, шэнэ дуушан Н. Титова оперын гол ролиие һайнаар наадаа, ехэ һайхан хоолойтой байба гэжэ тэмдэглээ.

Чайковскиин «Евгений Онегин», «Мазепа» гэжэ оперонуудые манай театр бирагүйшэгөөр табиһан гэхэ гү, али артистнууд муугаар наадаһан байгаа гэжэ 68-дахи һургуулиин багша нүхэр Шацкова хэлэбэ. «Евгений Онегин» гэжэ А. С. Пушкинай агуу ехэ зохёолые 8-дахи классай һурагшад үзэдэг. Теэд театрын табиһан оперые хараад, «Эдир залуу, арюун һайхан бодолтой поэт Ленскиин дуэльдэ наһа бараһыень харуулһан сценэ манай сэдьхэл бүришье хүдэлгөөгүй» гэжэ һуратшад хэлэһэн байна. Би тэдэнэй хэлэһэниие зүбшөөнэб. Ленскиин суута аринуудые А. Арсалановай дуулахада—минии шье сэдьхэл ханаагүй һэн гэжэ нүхэр Шацкова үргэлжэлүүлэн хэлээ.

«Голой толон» гэжэ Ряузовай шэнэ баледэй зарим дутагдалнууд тухайда уранзохёолшо Д. Мадасон хэлэбэ.

Зарим артистнууд үгэеэ ойлгосогүйгөөр дууладаг. Театрын билетёршонууд, хубсаһа үлгэдэг хүдэлмэрилэгшэд харагшадта шэрүүнээр хандадаг: хашхардаг, хараажархидаг гэжэ багша Иванова хэлэбэ. Бурят-Монголой Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ педагогическа институдай IV курсын студентка Заиграева театрын харуулдаг концертнүүд тухай хэлэхэ зуураа, иигэжэ шүүмжэлбэ: «театрын концертнүүд хододоо (4 жэлэй туршада) нэгэ адли шахуу программаар харуулагдана. Эндэхи концертнүүдые харахада хашартай болошоо».

«Байгалай толон» журналай хүдэлмэрилэгшэ Н. Очиров иигэжэ хэлэбэ: «Национальна бусад республикануудай һонирхолтой оперонуудые манай бурят артистнууд табиха байгаа. Казах арадай оперонууд «Абай» «Кыз-Жибек», «Дударай», уйгурска шэнэ оперо ба бусадые театрын табяа хада манай ажалшад ехээр һонирхохо һэн. Мүн театрын залуу артистнуудай хүсөөр зарим оперо табиха шухала».

Театрын хүдэлмэриие һайжаруулха, артистнарай мэргэжэл шадабариие дээшэлүүлхэ, театрые хүгжэмэй культурын ёһото центр болгохые городой ажалшад хүсэнэ гэжэ харагшадай конференци мэдүүлээ. Мүн театрын хүдэлмэрээ һайжаруулха хэрэгтэнь харагшадай конференци нилээд туһа хүргэхэ байна. Тиимэ хадань энээнһээ хойшо театр иимэ конференци үе үе үнгэргэжэ, харагшадтай холбоо барисаагаа бүри бэхижүүлхэ аабза гэжэ найдагдана.

Г. Старикова.

Хүгжэм тухай лекцинүүд

Бурят-Монголой Ленинэй орденто оперо ба баледэй театрын артистнууд промышленна предприятинуудай хүдэлмэришэдэй дунда хүгжэм тухай лекци-концерт эмхидхэнэ. Иимэ лекци-концертнүүд ПВЗ-гэй ватон, паровоз хабсаралгын цехүүдтэ, Улан-Үдэ станциин түмэр замай деподо, механизированнэ шэлэй заводто болоһон байна.

Һаяхан театрын артистнар ПВЗ-гэй хүдэлмэришэдтэй уулзалга хэбэ. Театрын директор Г. Ц. Бельгаев 1956—1957 онуудта ямар оперо ба баледүүдэй харуулагдаха тухай, театрын хүгжэлтэ ба саашанхи зорилгонууд тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрөө.

Вагонно комбинадай хүдэлмэришэн Есина үгэ хэлэхэ зуураа, Глинкын «Руслан ба Людмила», Бородинай «Князь Игорь» гэжэ оперонуудые, Чайковскиин «Спящая красавица» гэдэг балет харуулхыень театрынхидта дурадхаһан байна.

Уулзалгын һүүлээр концерт харуулагдаа. БМАССР-эй арадай артист Б. Балдаков, БМАССР-эй габьяата артистка О. Фурс, артистнар Н. Бесстрашнов, В. Бамбацыренов, В. Хараев болон бусад концертдэ хабаадалсаа.

Н. Маторин.

...тжэхэ угаа шэнэ арга болом-... болгоо. Империализмын ... түримхэй хүсэнүүд дэлхэй ...зоргоороо ашалан эзэрхэжэ ... аргаяа хэтэдээ бараа. Импе-...тическэ дээрмэшэдэй зоргоо-...ашалдаг ябадалда эсэргүүсэн, ...рамдалай, эрхэ сүлөөгэй, үнэн ...айдалай түлөө тэмсэдэг ара-... Советскэ Союз, шэнэ Хитад, ...измын лагериин бүхы оро-... найдамтайгаар дэмжэнэ. Дэл-... социалистическэ хүсэн түгэл-... системын оршон мандажа бай-...ар уласхоорондын бүхы бай-... бүри ехэ нүлөө үзүүлжэ бай-...ихэ зуураа, энэ ушар улас-...дын байдалые эб найрамда-... демократиин хүсэнүүдэй аша ... ажалшадай аша туһада ху-...

...нитэ арад зоной хэдэг сүлөө-... тэмсэлэй эрхэ байдалай мү-... ехээр хубилһые Азиин ара-... одоо сагай байдал жэшээ ... харуулна.

... И. Ленин Зүүн зүгэй арадуудай ...гын хүдэлөөнэй барагдаша-... хүсэтэй байһанда гүн ехээр ... зуураа, бидэнэй һүүлээр ... арадууд түүхын оршондо тон ... дабшан гараха байна гэжэ ...ьска революциин һүүлээр ...дэжэ хэлээ һэн. «...Бүхэдэл-...түхын үглөөдэрынь ямар бай-...бэл, империализмда дарлагда-... арадууд эсэслэн һэреэд, өөһэды-...өөлхын түлөө эрид шууд хү-...ндэ удаан тэмсэл хэжэ эхилхэ ... тиимэ үдэр болохо байна»,— Владимир Ильич 1922 ондо зо-...тойгоор бэшээ һэн.

...люциин агуу ехэ стратегэй ...лан хэлэһэниинь бүримүһэн ...ба, Азиин болон Африкын 1 миллиард 200 миллион гаран хүнүүд хариин гүрэнүүдэй зэбүүрхэмэ муухай дарлалтые усадхан зайсуулаа. Дэлхэйн бүмбэрсэгэй тон олонхи хүн зон бэеэ даагаад хүгжэхэ түүхэтэ хүгжэлтын замда гараа. Энэ болбол Октябрьска революциин агуу ехэ элсүүлхы үүргые дахин тодоор гэршэлэн харуулна. Октябрьска революци империализмда тон шанга сохилто хэхэһээ гадна, мүн колониальна тылнүүдтэншье угаа шанга сохилто хээ, дэлхэйн бүмбэрсэгэй үргэн ехэ эдэ районуудта империализмын хүсые болон эзэрхэлгые хэтэ мүнхэдэнь һуларуулаа. Зүүн зүгтэ империализмын эзэрхэн зонхилдог фронт һуларан һалажа байна. Энэ байдалаа өөһэдынгөө аша туһада заһаруулха' гэһэн империалистнуудай һэдэлгэ дахин дахин буруу һүрэнэ.

Суэцкэ асуудал тушаа һүүлшын событинууд Зүүн зүгтэ хүсэнүүдэй тэнсүүриин ондоо болоһые эли тодоор харуулна. Хэрбээ 30—40 жэлэй саада тээ хариин дээрмэшэдээр буляатдаһан зөөриеэ Египедэй гэдэргэнь бусаажа абахаяа шиидээ һаа, тэрээниие уласхоорондын империалистнуудай хайшан гэжэ дараха байһаниинь эли юм. Харин мүнөө США-гэй, Англиин ба Франциин империалистнууд Египедые айлгаха гэжэ, Суэцкэ каналай оршондо өөрынгөө эзэрхэлгые дахин тогтоохо гэжэ хэды ехээр оролдобошье, энэ зорилгоёо бэелүүлжэ шаданагүй, шадахашьегүй байна. Юундэб гэхэдэ, империалистнуудай өөрынгөө дура зоригые арадуудта буугай хүсөөр баадхадаг байһан тиимэ саг хэтэ мүнхэдөө үнгэрөө. Мүнөө демократиин болон прогрессэй барагдашагүй ехэ хүсэнүүд Египедэй талада байна, энэнь империалистическэ дээрмэшэдые зоргоороо ашалха аргагүй болгоно.

В. И. Ленинэй уридшалан мэдэһэнэй ёһоор, Октябрьска социалистическэ революци сэрэгэй аюулые зайсуулха мэтын арадуудта тиимэ шухала асуудалдашье шэнэ хуудаһа нээгээ. Булимтаралгын дайнуудые эмхидхэхэ зорилготой ангинуудай ба бүлэгүүдэй байдаггүй манай социалистическэ гүрэн бүхы дэлхэй дээрэхи эб найрамдалай угаа найдамтай түшэг тулгуури болонхой. Манай гүрэнэй тугуудта эб найрамдалай, эрхэ сүлөөгэй үгэнүүд бэшээтэй. Манай гүрэнэй экономическа болон политическэ хүсэ шадалай батажан бэхижэхэ тудам, оромнай империалистнуудай дай һүжэрөөхэ гэһэн һэдэлгэнүүдтэ улам дабагдагшагүй һаад тойбо болодог байха юм. Арадууд Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай ашаар лэ гитлеровскэ булимтарагшадай богоолшолгодо ороход угаа ехэ аюулһаа абарагдаа. СССР-эй, Хитадай, мүн тэрэшэлэн бусад социалистическэ гүрэнүүдэй ашаар лэ «хүсэрхэлгын хараа» баримталагшадай шэнэ дай һүжэрөөхэ гэдэг түсэбүүд буруу һүрэжэ байна. Эб найрамдалай дайсадай хэды, ехэ эсэргүүсэлтэ үзүүлбэшье, уласхоорондын харилсаануудтахи түгшүүрил улам һуларжа байна. Бата бэхи, удаан эб найрамдал тогтоохо арга боломжо хүн түрэлтэндэ хэзээ хэзээнэйхиһээ ехэ бии болоод байна.

Советскэ Союзай эсэшэ сусашагүйгөөр хамгаалдаг эб найрамдалай политикань амгалан байдалда дуратай бүхы хүн түрэлтэнэй политика боложо байна. Советскэ Союзай энэ политикын тон шухала үндэһэ һууринь нииитын ондо ондоо байгууламжатай гүрэнүүдэй амгалан ёһоор зэргэ оршохо тухай Ленинэй агуу ехэ заабари болоно.

Советскэ Союз бүхы дэлхэй дээрэ бүри олон, шэнэ шэнэ нүхэдтэй боложо байна. Харин тиихэдэ империалистическэ дайн сэрэг һүжэрөөгшэд морально-политическэ талаараа улам гансаардажа байна. Нииитын ондо ондоо байгууламжатай Европын, Азиин, Африкын хэдэн олон оронуудые нэгэдүүлдэг «эб найрамдалай зоно» хэлбэришэгүйгөөр үргэдэнэ. Эб найрамдалай хүсэнүүдые бэхижүүлхэ талаар туйлагдаһан бүхэдэлхэйн-түүхэтэ эдэ амжалтанууд хадаа хүн хүрэлтэнэй обществын шэнэдхэгдэн хубилалгын хуулита үргэлжэлэл мүн. Иимэ шэнэ хуули ёһые Октябрьска революци нээһэн байна.

КПСС-эй XX съезд эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй амжалтада түшэглэн, уласхоорондын түгшүүрилэй һулараһан ябадалые бата бэхи эб найрамдал болгохо тухай дэлгэрэнгы программа хараалан табяа. Манай парти, бүхы совет арад бүгэдэнииитын эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгтээ нилээд ехэ амжалтануудые туйлаа. СССР-тэхи, Европын ба Азиин арадай демократиин оронуудтахи социализмын үндэһэ һуури улам бэхижээ, СССР-эй болон Зүүн зүгэй бээ даанхай залуу гүрэнүүдэй хоорондохи ахадүү ёһоной хани барисаан, харилсаа холбоон саашадаа батажаа, Англитай, Францитай, мүн зарим бусад капиталистическэ оронуудтай харилсаагаа һайжаруулха хэрэгтэ Советскэ Союз мэдээжэ зэргын амжалта туйлаа. Һүүлэй һарануудай эдэ зарим баримтануудшье партиин XX съездын табиһан зорилгонуудые Коммунистическэ партиин, Советскэ Союзай правительствын, манай бүхы арадай ямар шууд сэхээр бэелүүлжэ байһыень гэршэлэн харуулна.

Октябрьска революци эгээл түрүү үзэл сурталай — марксизм-ленинизмын үзэл сурталай туг доро хэгдээ. Энэ революци хүдэлмэришэн ангиин үндэһэн шухала эрилтэнүүдтэй таарадаг принципүүдые соносхоод, эрид шууд бэелүүлжэ байна. Түрүү хүдэлмэришэд олон жэлэй туршада хүдэлмэришэн ангиин нэгэдэлтэй байхын түлөө тэмсэдэг һэн. Энэ нэгэдэлыень буржуази ба тэдэнэй тагнуулшад һуларуулха гэжэ хододоо оролдодог байха юм. Октябрьска революци хүдэлмэришэдэй нэгэдэл бэхижүүлхэ талааршье эрид хубилалта хээ. Дэлхэй дээрэхи анха түрүүшын Советскэ социалистическэ гүрэн арадуудай хани барисанай, харилсаа холбооной түлөө тэмсэдэг хүсэнүүдэй найдамтай бата түшэг тулгууринь болоно.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XX съезд хүдэлмэришэн ангиин нэгэдэлэй түлөө тэмсэлэй арюун нангин тугые дэлхэй дээрэ улам өөдэнь үргөө. Баруунай социалистическэ зарим удамаршадай хэды ехэ эсэргүүсэлтэ хэбэшье, социалистнуудай болон коммунистнуудай хоорондохи хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй бүхы отрядуудай хоорондохи холбоо барисаа хүгжөөхэ тухай манай партиин уряалһан уряае социалистическэ ба социал-демократическа партинуудай жиирэй гэшүүд улам ехээр ойлгодог, дэмжэдэг боложо байна. Өөһэдымнай зэргэдэ һаналай алгасалгын гараа һаа, имагтал дайнай тала баригшадта туһатай юумэ болохо гэжэ хүдэлмэришэн анги өөрынгөө дүй дүршэл дээрэһээ хаража мэдээ. Хэрбээ олон миллион хүдэлмэришэн анги өөһэдынгөө зэргэнүүдые нягтаар жагсаагаад, нэгэн адли дура зоригтой байһанаа харуулаа һаа, дайн сэрэг болохогүй гэжэ түүхын дүй дүршэл һургана. Арюун нангин энэ үзэлөөр зоригжуулагдаһан коммунистнууд, зүүнэй социалистнууд, хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй нэгэдэлтэй байхын түлөө оролдодог бүхы хүнүүд эб найрамдалай ба прогрессэй уласхоорондын фронтые бэхижүүлхын тула хүсэ шадалаа улам ехээр эршэдхэнэ.

***

Октябрьска эрид хубилалтын болоһонһоо хойшо үнгэрһэн 39 жэл соо уласхоорондын харилсаануудта, дэлхэйн бүхы арадуудай түүхэтэ хуби заяанда эрид ехэ хубилалта болоо. Дэлхэйн түрүү хүн түрэлтэн «хүйтэн дайнай», колониализмын ба эрхэгүй байдалай политикые эрид шууд буруушаана. Социализмын, эб найрамдалай ба эрхэ сүлөөгэй замда улам шэнэ шэнэ арадууд орожо байна. Октябриин агуу ехэ үзэл суртал — ленинизмын мүнхэ үзэл суртал дэлхэйн хүгжэлтэдэ жэлһээ жэлдэ бүри ехэ нүлөө үзүүлжэ байна.

Октябриин илалта түгэлдэр үзэл суртал хамаг бүхы арадуудта найдамтай зүб замыень заана. Энэ үзэл сурталые хүтэлбэри болгон, дэлхэйн бүхы ажалшад өөһэдынгөө үнэн зүб хэрэгые эсэстэнь хүргэхэ байна.

В. КОРИОНОВ.

Вьетнамай ажалшадай партиин Центральна Комитедэй пленум

ХАНОЙ, октябриин 29. (ТАСС). Энэ оной сентябрьда Вьетнамай ажалшадай партиин Центральна Комитедэй 10-дахи пленумэй болоһон тухай мэдээсэл мүнөөдэр хэблэлдэ толилогдоо. Аграрна реформын дүн тухай, национальна нэгэдэлэй түлөө вьетнам арадай тэмсэл тухай асуудалнуудые, тэрэшэлэн бусадшье асуудалнуудые пленум зүбшэн хэлсээ. Тэдэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсэһэнэйнгээ һүүлээр пленум дэлгэрэнгы шиидхэбэринүүдые баталан абаа.

Вьетнамай хойто хубида бэелүүлэгдэхэ экономическа политикын үндэһэ һуури тухай асуудалые, партиин III съезд зарлаха тухай асуудалые удаадахи пленум болотор бэлэдхэхыень ЦК-гэй Политбюродо пленум даалгаа.

Вьетнамай ажалшадай партиин Центральна Комитедэй 10-дахи пленум партиин түрүүлэгшэ нүхэр Хо Ши-Миние партиин Центральна Комитедэй генеральна секретаряар нэгэн дуугаар һунгаад, партиин Центральна Комитедэй генеральна секретариин тушаалһаа нүхэр Чыонг Тиние өөрынь гуйлтаар сүлөөлөө. Нүхэр Чыонг Тинь ЦК-гэй Политбюрогой, секретариадай составта үлөө.

Аграрна реформые хүтэлбэрилхэдөө алдуу гаргаһанайнь түлөө Хо Вьет Тханг гэгшые Центральна Комитедэй составһаа пленум гаргаа.

Нютагуудтахи партийна органуудай ажалые шэнэдхэн табиха асуудалые хүтэлбэрилхэдөө ехэ алдуу гаргаһанайнь түлөө Ле Ван Луонг гэгшые Политбюрогой составһаа гаргаад, партиин Центральна Комитедэй секретариин уялгаһаа сүлөөлөө. Тиихэ зуураа, Ле Ван Луонг гэгшые Центральна Комитедэй гэшүүнһээнь кандидадта оруулаа.

Югославиин Коммунистнуудай Союзай, Румынска хүдэлмэришэнэй партиин харилсаанууд тухай деклараци

БЕЛГРАД, октябриин 28. (ТАСС). Югославиин Коммунистнуудай Союзай, Румыниин хүдэлмэришэнэй партиин хоорондохи харилсаанууд тухай деклараци мүнөөдэр хэблэлдэ толилогдоо. Югославиин Коммунистнуудай Союзай генеральна секретарь И. Броз Тито, Румыниин хүдэлмэришэнэй партиин ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь Г. Георгиу-Деж тус декларацида октябриин 27-до Бриони арал дээрэ гар табиһан байгаа.

Хэлхсэ холбоогоо һайжаруулхын, хоёр партинуудай хоорондоо дүй дүршэлөө андалдажа, харилсан ажаллахын зорилгоор Румыниин хүдэлмэришэнэй партиин, Югославиин Коммунистнуудай Союзай партиин делегацинуудай хоорондо октябриин 27-до Бриони арал дээрэ хэлсээ хэгдээ гэжэ декларацидань хэлэгдэнэ.

Югославиин Коммунистнуудай Союзай партиин делегаци иимэ хүнүүдһээ бүридөө: СКЮ-гэй Генеральна секретарь И. Броз Тито, СКЮ-гэй ЦК-гэй гүйсэдхэхэ Комитедэй гэшүүд Э. Кардель, М. Пьяде, С. Вукманович, И. Гошняк, СКЮ-гэй ЦК-гэй гэшүүд К. Попович, Н. Тодорович.

Румынска хүдэлмэришэнэй партиин делегациин составта иимэ хүнүүд оролсоһон байна: ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь Г. Георгиу-Деж, Политбюрогой гэшүүд Киву Стойка, Петре Борила, Политбюрогой гэшүүнэй кандидадууд Леонте Рэуту, Румыниин хүдэлмэришэнэй партиин ЦК-гэй гэшүүд Александру Бырлэдяну, Григоре Преотяса.

Хоёр ороной хоорондо, илангаяа һүүлэй жэлнүүдэй турша соо харилсаанай һайжаруулагдаһан, Югославиин Арадай Федеративна Республикын, Румыниин Арадай Республикын партинуудай, мүн бусадшье политическэ, ниитын организацинуудай хоорондо байгуулагдаһан харилсаан СКЮ-гэй, Румыниин хүдэлмэришэнэй партиин харилсаагаа саашадань һайжаруулха хэрэгтэ таатай зохид арга боломжо бии болгоо гэжэ деклараци дотор хэлэгдэнэ.

Хоёр оронуудай арадуудай, правительствонуудай хоорондохи харилсаае саашадань бэхижүүлхын тулада СКЮ-гэй, Румыниин хүдэлмэришэнэй партиин харилсаагаа саашадань һайжаруулха гээшэ угаа шухала байна гэжэ деклараци соо заагдана. Иимэ харилсаан хадаа уласхоорондын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй аша туһада, социализм байгуулха хэрэгтэ туһатай байна.

Партийна делегацинуудые, ниитын организацинуудай, профсоюзна, залуушуулай, эхэнэрнүүдэй делегацинуудые, тэрэшэлэн хүдэлмэришэдэй делегацинуудые бэе бэедээ эльгээлсэхэ, хоёр партинуудай харилсаае али болохо аргаар һайжаруулха гэжэ хоёр партинуудай делегацинууд үгэеэ ойлголсоо.

Хоёр орондо социализм байгуулжа байгаа дүй дүршэлөө андалдаха, орон бүхэнэйнгөө онсо өөрэ илгаае хараадаа абажа, дүй дүршэлөө творческоор хэрэглэхэ гээшэ угаа ехэ удхашанартай байна гэжэ деклараци соонь заатдана.

Ехэ театрын баледэй артистнуудай Лондон гастрольдо ошоһон болзорынь дүүрээ

ЛОНДОН, октябриин 29. (ТАСС). ССР Союзай Гүрэнэй Академическэ Ехэ Театрын баледэй артистнууд мүнөө үдэшэ Лондондохи «Ковент-Гарден» гэжэ королевскэ оперно театрын сценэ дээрэ «Хун шубуута нуур» гэдэг Чайковскиин баледые табижа, гастролёо дүүргэбэ.

Одетта-Одиллия гэгшын ролие залуу балерина Нина Тимофеева наадаа. Англиин балет харагшад залуу артистын шадабари мэргэжэлые ехээр магтаа; принц Зигфридэй ролие артист Н. Фадеечев наадаһан байна. Советскэ баледэй мастернуудай мүнөөдэр табиһан зүжэгые ехээр һонирхон хараа. Зүжэгэй дүүрэхэдэ харагшад артистнуудай хүндэлэлдэ үни удаан альга ташаа.

СССР-эй Ехэ театрын артистнууд октябриин 28-да Стратфорд Он-Эйвон гэжэ город ошоо гэжэ хэблэлдэ мэдээсэгдэһэн байгаа. Тэрэ город Англиин агууехэ драматург Шекспирэй түрэһэн нютаг юм. Артистнуудай тэрэ городто ошоходо Англиин ажалшад туйлай ехээр хүндэлэн угтаа. Советскэ айлшадай ябаһан лэ газарта — агууехэ драматургын түрэһэн гэртэ ерэхэдэнь, Шекспирэй хүүрэй байдаг урданай сүмэдэ, Шекспирэй нэрэмжэтэ театрта ерэхэдэнь —һайнаар амаршалаа.

Айлшад хахад үдэрэй һүүлээр «Отелло» гэжэ зүжэг хараа. Шекспирэй нэрэмжэтэ театрын артистнууд тэрэ зүжэгые советскэ айлшадта зорюулан табиһан байгаа. Зүжэгэй гол рольнуудыень Англиин элитэ артистнууд Гарри Эндрьюс (Отелло), Эмлин Уильямс (Яго), Маргарет Джонстон (Дездемоно), Диана Черчилль (Эмилия) гэгшэд наадаһан байна.

Зүжэгөө эрхимээр табиһыень хаража, советскэ айлшад ехээр һонирхоо. Зүжэгэй дүүрэһэнэй һүүлээр советскэ артистнууд театрын фойедэ ороо. Театрын правлениин түрүүлэгшэ Лорд Илифф советскэ артистнуудай хүндэлэлдэ тэрэ фойе соо уулзалга эмхидхэһэн байна. Уулзалганда 800 шахуу айлшад хабаадалсаа. Айлшадай дунда Англиин искусствын олон тоото ажал-ябуулагшад байлсаа. Лорд Илифф советскэ артистнуудые амаршалха зуураа, иигэжэ мэдүүлээ: «советскэ артистнуудай Великобритани гастролёор ерэһэн ушар угаа ехэ аша туһатай байха юм». Советскэ Союзай, Великобританиин хоорондохи культурна харилсаан һайжарха юм гэжэ найдажа байһанаа тэрэ мэдүүлээ.

Великобританиин Премьер-Министр Антони Иденэй эльгээһэн амаршалгые Лорд Илифф уншажа үгөө. «Ехэ театрын баледэй артистнуудай, Шекспирэй нэрэмжэтэ театрын артистнуудай уулзалга искусствын түүхэдэхи гайхамшагта события мүн» гэжэ Иденэй амаршалгын бэшэг соо хэлэгдэнэ.

Ехэ театрын артистнууд Шекспирэй зохёолой образуудые «Ромео, Джульетта» гэжэ зүжэгтэ угаа шадамараар харуулаа гэжэ театрын соведэй түрүүлэгшэ Фордэм Флауэр мэдүүлээ.

Ехэ театрын директор М. И. Чулаки харюугай үгэ хэлэхэ зуураа, һайнаар угтаһанайнь түлөө баясхалан хүргөө. Үргэн ниитэ советскэ арад Шекспирые угаа ехээр сэгнэжэ, һанаандаа халуужа ябадаг юм гэжэ тэрэ заагаа. «Отелло» гэжэ баледые табихын тула советскэ композиторнууд дуунай либретто зохёожо байна гэжэ Чулаки сугларагшадта мэдүүлээ.

Шекспирэй нэрэмжэтэ театрын директор Глен Байэм Шоу советскэ артистнуудта фотографинуудай альбом бэлэглээ. «Отелло» гэжэ зүжэгэй элдэб сценэнүүдынь альбомой фотографинуудта харуулагданхай. Ехэ театрын директор М. И. Чулаки Англиин артистнуудта харюугай бэлэг барюулаа. Артистнуудай уулзалга хани халуун, нүхэрэй ёһоной оршон байдалда үнгэрөө. Советскэ артистнууд Лондондо үдэшэлэн оройерээ.

Инди. Бхилай гэжэ түмэр замай багахэн станцида дүтэ газарта советскэ инженернүүдэй туһаламжаар металлургическа завод баригдаха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Днепропетровско инженер Г. Стельмак, Индиин инженер Бурчанди (зүүн гарһаа), хүдэлмэришэн Бирикрам түрүүшын домнын баригдаха газарые тэмдэглэжэ байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Общинануудай палатада Иденэй хэһэн мэдүүлгэ

Англи, Франци Египедтэ шанга эрилтэ хэбэ

ЛОНДОН, октябриин 30. (ТАСС). Премьер-Министр Антони Иден общинануудай палатада мүнөөдэр үгэ хэлэжэ, Дүтын Востогто тохёолдоһон мүнөөнэй байдал тухай тогтоо. Дүтын Востогто тохёолдоһон мүнөөнэй байдал тухай яаралтай асуудалые зүбшэн хэлсэхын зорилгоор Франциин Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Ги Молле, гадаадын хэрэгүүдэй министр К. Пино гэгшэдые Англиин правительство мүнөөдэр уриһан байна гэжэ Иден мэдүүлээ. Эдэ хэлсээнүүдэй дүүрэһэнэй һүүлээр Англи Франци хоёр Израилиин, Египедэй правительствонуудта бэшэг эльгээгээ гэжэ Иден хэлээ. «Хоёр талын сэрэгэй тулалдаае дары зогсоожо, каналһаа 10 милиин газарта сухариха тухай эрилтэ» тэрэ бэшэг соонь хэгдэһэн байна. Египет, Израиль хоёр энэ бэшэгтэнь 12 часай турша соо (Гринвичын сагаар октябриин 31-нэй 4 час 30 минута хүрэтэр) харюу үгэхэ зэргэтэй юм.

Израиль Египет хоёрто хоюуландань адли эрилтэ хэгдээ. Гэбэшье, Израилиин сэрэг Египедтэ ороһон байна.

«Порт Саидта, Исмаилида, тэрэшэлэн Суэцтэ Англиин, Франциин сэрэгүүдые саг зуура оруулгуулыт» гэһэн «гуйлтатайгаар» Англи, Франци Египедэй правительствода хандаа гэжэ Иден мэдээсээ.

Премьер-Министрын хэлээшээр бодоходо, «энэ гуйлтань» шанга эрилтэ мүн болоно. Юуб гэхэдэ, хэрбээ энэ асуудалдань Египедэй 12 часай турша соо харюусаагүй һаань, Англи, Франци өөрынгөө сэрэгүүдые Суэцкэ канал шадар эльгээхэ юм гэжэ тэрэ «гуйлта» соонь хэлэгдэнхэй.

Египедэй хүн зон сэрэгэй албанда олоороо татагдаха болоо

ПАРИЖ, октябриин 30. (ТАСС). Президентын мүнөөдэр гаргаһан декредэй ёһоор, Египедэй территори дээрэ байһан бүхы хүн зон сэрэгэй албанда татагдахаар соносхогдобо гэжэ Франс-пресс агентство Парижһаа мэдээсэнэ.

Венгридэхи байдал

БУДАПЕШТ, октябриин 29. (ТАСС). Хүдөөгэй хүн зондо хандаһан арадай фронтын хандалга «Сабад Неп» газетэдэ мүнөөдэр толилогдоо. Тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэнэ:

«Ажалша таряашад! Ниислэлдэ эдеэ хоол хэрэгтэй болоод байна. Будапештын үхибүүдтэ, эхэнүүдтэ, больницануудта, Будапештын ажалшадта хилээмэ, һү, овощь, хартаабха хэрэгтэй. Национальна шэнэ правительство арадай дура хүсэлые бэелүүлхын зорилгоор, арадтаа түшэглэн оронойнгоо урда табигдаад байһан шухала асуудалнуудые шиидхэжэ эхилбэ. Тэрэ программаяа бэелүүлхэ хэрэгтэнь правительстводаа этигэл найдабари олгое. Ниислэлдээ шадаал һаа, ехэ хилээмэ, һү, овощь, хартаабха үгэе!»

БУДАПЕШТ, октябриин 30. (ТАСС). Октябриин 29-нэй һүни Будапештдэхи байдал дахин шангадаба. Хэдэ хэдэн эмхи-зургаануудай гэр байрануудта добтолго болоһон байна.

Городой хэдэ хэдэн районуудта автомадаар, винтовкоор, пистолеэр буудалдаа. Буудалдаанай болоогүй газарта городой ажалшад хүдэлмэрөө үргэлжэлөө. Эдеэ хоолой магазинууд, кафэ хүдэлмэрилжэ байна. Хүдэлмэришэд болон албахаагшадта салин түлэгдэнэ, гэбэшье промышленна олохон предприятинууд ажалаа эхилээдүй.

ООН-эй Аюулгүйн Соведэй заседани

НЬЮ-ЙОРК, октябриин 29. ООН-эй Аюулгүйн Соведэй заседани октябриин 28-да Нью-Йоркын сагаар 16 час 15 минутада нээгдээ. «Венгридэхи үймөөн» гэһэн асуудалые Аюулгүйн Соведэй зүбшэхэ зүйлдэ табиха тухай Холбоото Штадуудай, Англиин, Франциин эрилтэнүүдые хаража үзэхын зорилгоор энэ заседани нээгдэһэн байна.

Венгриин арадай республикаһаа ООН-эй дэргэдэ байгаа түлөөлэгшэ Кош Аюулгүйн Соведэй заседаниин нээгдэхын урда тээ ООН-эй генеральна секретарьта хандаха зуураа, Венгриин правительствын мэдүүлгые Аюулгүйн Соведэй гэшүүдэй дунда тараажа үгэхыень гуйһан байна. Һүүлэй үдэрнүүдтэ Венгридэ болоһон юумэнүүд уласхоорондын аюулгүй байдалда ямаршье тойбо татахагүй юм гэжэ венгерскэ правительствын мэдүүлгэ соонь хэлэгдэнэ. Венгриин дотоодын хэрэг тухай асуудалые Аюулгүйн Соведэй үзэмжэдэ табихыень арсажа байһанаа Венгриин түлөөлэгшэ мэдүүлээ.

Аюулгүйн Соведэй түрүүлэгшын тушаалда байһан Франциин түлөөлэгшэ Корню-Жантий заседани нээхэ зуураа СССР-эй түлөөлэгшэ Соболевто үгэ үгөө. Мүнөөдэр нээгдэһэн Аюулгүйн Соведэй заседани хадаа Аюулгүйн Соведэй ёһо гуримые ехээр эбдэбэ гэжэ Соболев хэлээ. Соведэй хэдэ хэдэн гэшүүдтэй, тэрэ тоодо Советскэ Союзай түлөөлэгшэдтэй уридшалан хэлсэнгүйгөөр заседаниин болохо болзорые Аюулгүйн Соведэй түрүүлэгшэ тодорхойлоо. Соведэй зарим гэшүүдтэ иигэжэ анхаралгүйгөөр хандаха гээшэ тон буруу байна. Венгриин асуудалаар соведэй заседаниие иимэ яаралтайгаар хэхэ ямаршье үндэһэ һуури байгаагүй.

Корню-Жантий өөрынгөө бурууе зүбтүүлхын зорилгоор иигэжэ хэлээ: заседаниин болзорые воскресеньедэ болгоһон байгаабди, юуб гэхэдэ, Аюулгүйн Соведэй зарим гэшүүд заседаниие яаралтай сагаар нээхэ гэһэн эрилтэ табиһан байна.

Заседаниие иигэжэ яаралтайгаар, Аюулгүйн Соведэй ёһо гуримые эбдэн, зарлаха гээшэ тон буруу байна гэжэ Соболев харюусаа.

НЬЮ-ЙОРК, октябриин 29. (ТАСС). Заседанида түрүүлэгшээр һууһан Франциин түлөөлэгшэ А. А. Соболевай үгэ хэлэһэнэй удаа «Венгридэхи үймөөн» тухай асуудалые соведэй зүбшэхэ зүйлдэ табингүйгөөр голосовалуулхые оролдоо.

США-гэй, Англиин ба Франциин дурадхаһан асуудалнуудые ООН-эй Аюулгүйн Соведэй зүбшэхэ зүйлдэ табихыень буруушаажа байһанаа СССР-эй түлөөлэгшэ А. А. Соболев мэдүүлээ. ООН-эй уставай хоёрдохи статьягай долоодохи пунктда иигэжэ хэлэгдэдэг гэжэ нүхэр Соболев заагаа: «ООН хадаа ямар нэгэн гүрэнэй дотоодын хэрэгтэ хамааралсаха ямаршье эрхэгүй юм».

Венгриин Арадай Республикын правительство энэ оной октябриин 28-да хэһэн мэдүүлгэ соогоо иигэжэ хэлээ гэжэ советскэ түлөөлэгшэ һануулаа: «Венгриин дотоодын хэрэгтэ хамаатай ямар нэгэн асуудалнуудые Аюулгүйн Соведэй зүбшэхэ зүйлдэ табихыень Венгриин правительство ехээр буруушаана. Хэрбээ иимэ асуудалнуудые ООН-до хаража үзөө һаа, Венгриин Арадай Республикын бэеэ даанхай байдалые хүндэлөөгүй гэжэ тоологдохо байна. Энэнь ООН-эй уставтай зохилдохогүй юм». Баруунай гурбан гү[...] дурадхалнуудые Аюулгүйн С[...] үзэмжэдэ табилгые советск[...] ци буруушаажа голосовалха[...] гэжэ нүхэр Соболев хэлээ.

Венгри тухай асуудалые Аю[...] Соведэй үзэмжэдэ табяа һаа, [...]гриин байдалда, тэрэшэлэн [...] дэлхэйдэхи байдалда бэрхэш[...] хёолдуулжа болохо юм гэж[...] славиин түлөөлэгшэ Брилей [...]лээ.

Гурбан гүрэнэй дурадхаһа[...] дал Югославиин түлөөлэгшы[...] хэлэһэнэй удаа диилэнхи го[...] зүбшэхэ зүйлдэ оруулагдаа. [...]эй түлөөлэгшэ буруушаажа [...]валаа. Югославиин түлөөлэг[...]налаа баряа.

Венгриин асуудалтай Сов[...] шүүдэй хүсэд танилсатар энэ[...] далые 3—4 үдэрөөр хойшолуу[...]хай Советскэ правительствын [...] халые соведэй олонхи гэшүү[...]жээгүй.

Заседаниин һүүлээр Венгри[...] лөөлэгшэ Петер Кош үгэ [...] Венгриин доторой хэрэг туха[...] далые Аюулгүйн Соведэй зү[...] зүйлдэ табигдаһые ехээр ша[...] байһанаа мэдүүлээ.

Аюулгүйн Соведэй засе[...] Нью-Йоркын сагаар 21 час [...] нутада хаахадаа заседаниин [...]лэгшэ иигэжэ соносхоо: Сове[...] шүүдтэй зүбшэн хэлсэгдэһэнэ[...]лээр удаадахи заседани зарла[...] юм.

НЬЮ-ЙОРК, октябриин [...] (ТАСС). Египедтэ өөрынгөө с[...]дые Израилиин оруулһан [...] асуудал ООН-эй Аюулгүйн С[...] мүнөөдэр (Москвагай сагаар [...] 37 минутада) зүбшэн хэлс[...] эхилбэ.

Израилиин сэрэг Египедтэ дайлан оробо

ТЕЛЬ-АВИВ, октябриин 30. (ТАСС). Израилиин сэрэг үсэгэлдэр үдэшэлэн Египедэй хилэ дабаад, Синайска хахад арал дээрэ дай хэжэ эхилбэ гэжэ эндэ мэдээсэгдээ.

«Синайска хахад арал дээрэ байһан Египедэй һайн дуратанай отрядуудай базые үгы хэхын зорилгоор Израиль иимэ хэмжээ абаба» гэжэ сэрэгэйнгээ дайлан ороһые зүбтүүлхын тула Израилиин гадаадын хэрэгүүдэй министерствын түлөөлэгшэ мэдүүлээ.

ТЕЛЬ-АВИВ, октябриин 30. (ТАСС). Израилиин армиин гол хүсэниинь Египедэй Суэц город руу шэглүүлэгдэнхэй. Һүүлэй мэдээсэлнүүдэй ёһоор Израилиин сэрэгүүд Египедэй территори дээгүүр 80 километр шахуу урагшаа дабшаа. Эль-Кунтилла, Нехль гэжэ пунктнууд эзэлэгдээ.

КАИР, октябриин 30. (ТАСС). Израилиин сэрэг Египедэй территори дээрэ Эль-Кунтилла (Синайска хахад арал) шадар дайлалдажа байна гэжэ Египедэй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй главна командованиин түлөөлэгшэ мэдүүлээ.

Эль-Кунтилла элһэн губи тала юм, эндэ погранична постнууд байдаггүй гэжэ Египедэй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй главна командованиин түлөөлэгшэ хэлээ.

Египедэй, Израилиин сэрэгүүд һүниин час болотор сэхэ тулалдаагүй.

ТЕЛЬ-АВИВ, октябриин 30. (ТАСС). «Дунда Востогто түгшүүрилтэй байдалай бии болоод байһантай дашарамдуулан, «ехэ тушаал эзэлдэггүй» Америкын бүхы гражданинуудые Израильһаа ябуулхын тула Израильдахи США-тэй посольство хэмжээ абажа байна гэжэ «Едиот Ахронот» газетэ бэшэнэ.

НЬЮ-ЙОРК, октябриин 30. (ТАСС). Аюулгүйн Соведэй түрүүлэгшэ Корню-Жантий Аюулгүйн Соведэй заседаниие октябриин 30-да (Нью-Йоркын сагаар 11 часта, Москвагай сагаар 19 часта) нээгээ. Энэ заседани дээрэ Израиль Египет хоёрой хоорондо болоһон арсалдаан зүбшэн хэлсэгдэхэ байна.

ТЕЛЬ-АВИВ, октябриин 30. (ТАСС). Египедэй агаарай сэрэгэй хүсэнүүд Синайска хахад арал дээрэ, тэрэшэлэн Израилиин территори дээрэхи Негева шадар дай хэжэ эхилбэ гэжэ Израилиин армиин түлөөлэгшэ мэдүүлээ. Израилиин нэгэ самолёт унагаагдаа.

Синайска хахад арал д[...] болоһон сэрэгэй тула[...]

КАИР, октябриин 30. (Т[...] Мен агентствын мэдээсэһэнэй [...] Эль-Кунтилла, Эт-Темед, Нех[...] Египедэй сэрэгэй гарнизонууд [...]педэй территори руу дайлан о[...] Израилиин сэрэгүүдтэй ту[...] гэжэ Египедэй тусхай тушаал[...] дүүлээ. Үглөөнэй 7 часта а[...] мэдээнэй ёһоор, дээрэ дурса[...] 3 гарнизон Израилиин сэрэг[...]лалдажа үргэлжэлөө.

«Египедэй зэбсэгтэ хүсэ[...] главна командованиин мэдэ[...] Мен агентство дамжуулаа. [...] соонь иигэжэ хэлэгдэнэ: [...] сэрэгые сухарюулхын зо[...] израилиинхид авиаци хэрэ[...] оролдоо. Тиихэдэнь Египедэй [...]лёдууд урдаһаань харюу үгэ[...] самолёт унагаагаа, 12 бронем[...] үгы хээ. Эт-Темед гэжэ газарт[...]педэй самолёдууд дайсанда [...]хидол ушаруулаа. Эль-Кусейм[...]дар сугларaад байһан Изра[...] сэрэгүүдые Египедэй само[...] бомбодоо. Египедэй сэрэгүүд [...]ска хахад аралда ерэһэн Изра[...] сэрэгүүдые үгы хэжэ үргэлж[...] гэжэ мэдээсэл соонь хэлэгдэнэ.

Редактор Д. Л. ЛОБСАН[...]

СССР-эй АРАДАЙ АЖАХЫЕ ҺЭРГЭЭН БОДХООХО БА ХҮГЖӨӨХЭ ГҮРЭНЭ[...] ХОЁРДОХИ УРЬҺАЛАМЖА

1956 оной октябриин 21-дэ Москва городто болоһон үныень түлэхэ 5-дахи тира[...]

ШАЛГАЛТЫН ТАБЛИЦА

Урьһаламжын разряд бүхэнэй бүхы 50 номерой (№01-һээ № 50 хүрэтэр) аад, доро дурса[...] серинүүдтэй облигацинуудай үнэнь түлэгдэхэ болобо:

Серинүүдэй №№	Серинүүдэй №№	Серинүүдэй №№	Серинүүдэй №№	Серинүүдэй №№	Серинүүдэй №№	Серинүүдэй №№	Серинүүдэй №№	Серинүүдэй №№	Серинүүдэй №№	Серинүүдэй №№
020091	021890	023231	024956	026259	027695	029287	031007	032822	034798	036576
020108	021914	023234	025072	026287	027765	029291	031017	032826	034862	036597
020144	021928	023315	025096	026292	027782	029313	031062	032831	034871	036600
020151	021996	023374	025136	026374	027871	029382	031106	032848	034881	036607
020179	022000	023420	025154	026389	027902	029475	031108	032907	034886	036638
020218	022004	023455	025183	026426	027934	029477	031126	032951	034895	036709
020229	022006	023504	025198	026566	027976	029485	031138	032957	034901	036720
020421	022007	023711	025222	026694	028008	029489	031155	033006	034957	036726
020422	022025	023731	025237	026695	028049	029532	031219	033023	035012	036824
020449	022033	023733	025263	026757	028076	029695	031233	033030	035014	036865
020451	022067	023766	025272	026766	028132	029743	031285	033040	035056	036875
020523	022089	023794	025295	026790	028252	029751	031306	033046	035102	036899
020630	022090	023830	025351	026795	028256	029847	031324	033076	035113	036932
020633	022112	023842	025437	026801	028298	029854	031374	033078	035119	036952
020658	022114	023872	025439	026835	028313	029856	031409	033111	035164	036992
020684	022172	023890	025450	026849	028331	029867	031420	033134	035186	037039
020751	022215	023928	025486	026853	028405	029870	031424	033143	035242	037171
020881	022284	023945	025495	026855	028441	029938	031464	033280	035263	037221
020944	022290	024025	025525	026898	028496	029976	031468	033291	035330	037286
020955	022312	024038	025531	026901	028517	030017	031490	033312	035391	037363
020998	022317	024135	025536	026921	028581	030068	031785	033316	035398	037402
021109	022460	024146	025537	027023	028595	030107	031801	033318	035551	037471
021151	022465	024196	025559	027048	028622	030114	031879	033455	035563	037481
021163	022474	024215	025581	027116	028670	030159	031971	033533	035649	037486
021186	022513	024235	025586	027148	028671	030265	031985	033539	035660	037536
021215	022552	024289	025601	027207	028675	030286	031995	033545	035664	037563
021219	022569	024333	025644	027209	028691	030295	032053	033554	035772	037570
021232	022590	024475	025661	027222	028696	030326	032095	033677	035782	037587
021243	022672	024502	025709	027270	028734	030427	032245	033720	035801	037610
021330	022710	024514	025734	027281	028767	030614	032347	033839	035884	037668
021334	022725	024528	025740	027359	028884	030617	032401	033908	036042	037701
021335	022870	024571	025857	027404	028907	030620	032413	033916	036100	037735
021341	022876	024576	025860	027445	028908	030644	032436	033966	036107	037736
021388	022916	024601	025887	027457	028919	030710	032446	033984	036110	037752
021430	022932	024607	025961	027474	028985	030711	032529	034111	036137	037768
021573	022952	024694	026001	027512	029101	030757	032564	034116	036192	037776
021679	022967	024741	026056	027568	029112	030808	032635	034194	036198	037812
021756	023000	024770	026086	027575	029160	030814	032641	034258	036235	037861
021757	023049	024780	026132	027666	029191	030846	032643	034425	036366	037890
021778	023136	024852	026138	027680	029258	030886	032659	034656	036481	037955
021808	023142	024931	026193	027681	029269	030962	032668	034668	036512	037978
021843	023191	024943	026208	027682	029271	030967	032790			

Үныень түлэхэ тираж үнгэргэхэ Комиссиин түрүүлэгшэ—*Москва городой ажалшадай депутадуудай Тимирязевска[...]*
Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшын орлогшо Н. В. ДРА[...]
Комиссиин харюусалгата секретарь М. А. СМИ[...]

Адрес редакции: г. Улан-Удэ. Ленина. 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, заместителя редактора — 32-74, отв. секретаря — 27-37. отделов: партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — [...] культуры и быта, промышленности —34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00905. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 5675